

A BEVÁNDORLO

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
VI. Évfolyam. 5. szám.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

NEW YORK, N. Y., TRENTON, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1909. JANUÁR 15-én.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.
VI. Year. No. 5.

Háromezerszázhatvanhat.

ANDRÁSSY BELÜGYMINISZTER UR EMLÉKKÖNYVÉBE.

Sokat buzgókodtak az utóbbi időben az amerikai és magyarországi magyarság körül. Közöttünk járt Madarász József országgyűlési képviselő, aki rétte kezét az úterünkre. Ki is találta szívünk egyetlen kívánságát. És alig-hogy hazakerült, ki is elégitette kívánságunkat! Kicszközölte, hogy Apponyi küldött egy ezüsterleget. Most azután már boldog az Amerikában élő magyar.

Mig Madarász ur ekképp az amerikai magyarság boldogításáról gondoskodott, azalatt Andrassy serényen hozzálatott a Magyarországon még megmaradtak boldogításához. Megesínálta a kivándorlás rendezését célzó javaslatot és megadta a választói jogot plurális alapon.

Hanem hát ezek a magyarok elégedetlenek is, háladatlanok is. A plurálisnál többre becsülük a — kenyeret. S mivel törvényjavaslatokat odahaza bőven kapnak ugyan, de annál ritkább a kenyér, lemondanak a plurális örömeiről és utnak indulnak Amerika felé.

A lefolyt héten háromezerszázhatvanhatan érkeztek ide Magyarországból.

Jöttek ide hazulról már többen is egy hét alatt. Kétszázötvendel ezeltől alig volt hét, hogy ne érkeztek volna ide hetenkint négyezrével. Mégis van egy esekélye különbség az akkori és a mai bevándorlás közt és ha akarjuk, le is vonhatjuk a tanulságot abból a különbségből.

Akkor, azaz két évvel ezelőtt az Egyesült Államokban virágozott az ipar és a kereskedelem. Ha tiszser annyit hajó tiszser annyit munkásembert hozott volna ide hetenkint, mindmegany nyunkat munkába szorította volna az amerikai vállalkozó szellem. Tudták ezt odahaza akkor és az élő magyar hus szállítására egyedül szabadalmazott Cunard-vonal alig győzte ide szállítani az emberanyagot. S akik idejötték, boldogultak. A magas munkabérek jól estek az ilyen dolgokat csak hírből ismerő magyar embernek. Könnyen ráfoghatták tehát a társadalomtudományok magyar apostolai a kivándorló magyarra, hogy csak a pénzvágysízi őt Amerikába, holott némileg szerényebb viszonyok közt odahaza is megélhetne boldogan.

Ma megváltozott a helyzet. Ma még milliókra rug azoknak száma, akik az Egyesült Államokban sem bírnak kenyeret adó munkához jutni. És ezt is tudják odahaza. És mégis, télviz idején, háromezerszázhatvanhat ember hagyta ott egy héten belül Magyarországot és megtette a vizen keresztül vezető utat Amerikába.

Ez a háromezerszázhatvanhat ember tudta, hogy Amerikában is nehezen fog keresethez, kenyérhez jutni. És mégis megtette a költséges, fáradsalmas tengeri utat. És mégis eljött. Eljött, mert nyilván azt még holtbizonyosan tudta, hogy, amennyiben itt nehezen fog kenyérhez jutni, odahaza meg egyáltalán nincsen kilátása kenyérre.

Mit fognak most mondani a társadalomtudomány bölcsei? Most is azzal fogják vádolni a magyart, hogy mero pénzvágysízi cserélt hazát?

Annak a háromezerszázhatvanhat embernek mostan történt kivándorlása megrázó dolog. Mélyen bevilágít a hazai korhad viszonyokba, amelyeken változtatni nyilván nem tudnak, s ha

tudnának, nem akarnak. Szavakkal dobálóznak, amikor tettekre volna szükség. Nemzetiszini jelszavakat roppogtatnak, amikor egy darab fekete kenyérral a rőghöz lehetne lélezni a hazáját szerető magyar embert.

Apponyi azt mondja, csak a megmondoltság hiánya akadhat meg az eredmények érlelésének lassúságán. Nem a megmondoltság, hanem a kenyérnek hiánya folytán türelmetlenkedik odahaza a magyar ember. S mivel Apponyi urnak legragyogóbb beszédétől sem bír jóllakni az éhes ember, hát bizony indul a kenyérszag után hegyen és völgyön és tengeren keresztül.

Andrassy Gyula gróf még azt hiszi, hogy a plurális választói jog kérdésénél égetőbb kérdés nincsen Magyarországnak. Erre vall az a ezikke, melyet a Magyar Hírlapban közzétett s melyet mi is lekölzünk lapunk e jelen számának más helyén.

Hát a választói jog mindenetre fontos dolog. S ha Andrassy ur megadja a magyar embernek a választói jogot, a magyar ember él vele. Választja a — kenyeret. És kijön Amerikába.

Háromezerszázhatvanhatan jöttek a lefolyt héten. Magyarok meg tótok, svábok, horvátok meg románok. Az füres gyomor nem ismer nemzetiségi kérdést.

De nem ismerne a gazdasági fejlődés sem. Ha munkájuk után odahaza is megélhetnének az emberek, megélnének azok magyar földön is békességben egymás mellett. Mivel azonban kenyérük nincsen, hát jönnek Amerikába. Háromezerszázhatvanhatan egy hét alatt. Magyarok, tótok, svábok, horvátok és románok. És ezeknek gyermekei, bármennyire zokogjon is az ifjabb vagy legifjabb Madarász József ur, amerikaiakká fognak válni. Azokká lesznek, mert apáikat kilökte Magyarországból a — nyomor. Singer Mihály.

A BEVÁNDORLÁSRÓL.

A fábiztosnak évi jelentése.

Említettük, hogy a június 30-ával lezáródott hivatalos esztendőről most jelent meg az Egyesült Államok bevándorlási fábiztosának jelentése.

Az említett időtartamban 782 ezer 870 bevándorló érkezett ide, 502 ezer 479 bevándorlóval kevesebb, mint az előző esztendőben. A bevándoroltak zöme Oroszországból, Olaszországból, Magyarországból és Ausztriából érkezett ide.

A jelentés ismét megsürgeti a bevándorlóknak irányításában megejtendő hatósági intézkedést. Kimutatja, hogy a mult év bevándoroltjainak 32 százaléka New Yorkban telepedett le s a többiek is leginkább nagyvárosok felé vonzódtak. Holott a délvídek és a nyugati államok nagyon kívánják a jövevényeket.

A jelentés sajnálatosnak mondja, hogy amaz államoknak idegen nyelvű lapokban kell hirdetni, ha bevándorlókhoz akarnak jutni. Pedig nem azt kell sajnálni, hanem inkább azt, hogy a délvídeken még mindig nem akarják megbecsülni a bevándorlót s hogy ez okból — legalább a magyar bevándorló — húzódik a déli államokban való letelepedéstől, akár hirdetnek azok az államok, akár nem.

AGGLEGÉNYADÓ.

Allami házasságkötvetítő Amerikában.

Milwaukee-ból írják: Farrel, a törvényhozó testület tagja, törvényjavaslatot nyújtott be, melynek értelmében minden 30 éven felüli nőtlen embert megadóztatnának.

Új a javaslatban az a rész, mely azt indítványozza, hogy az állam az adó életbeléptetésével egyidejűleg állami házasságkötvetítő irodát is állítson fel, mely segítségükre lenne az agglégényeknek abban, hogy nősülts által adó alól megmeneküljenek. A javaslat szerint az adóból befolyó jövedelmet a szükségben levő vén leányok és özvegyek közt osztanák fel.

Egy másik, a texasi törvényhozáshoz benyújtott javaslat értelmében fokozatos adót kellene életbeléptetni, mely szerint az adó nagysága az agglégény korával együtt emelkedne. Minél tovább akarja élvezni a férfi a szabadság örömeit, illetve minél tovább marad nőtlen, annál több adót kell fizetnie. Nőknek, akik nem akarnak férjhez menni, szintén kell ily adót fizetniük. Minden agglégénynek bizonyítani kell, hogy évente legalább egyszer házassági ajánlatot tett, s hogy visszautasították, különben dupla adót kell fizetnie. A javaslat indokolása azt mondja, hogy az Egyesült Államokban ijesztően emelkedik az agglégények száma, s hogy ennek oka nem annyira a nők, mint inkább a férfiak vonakodásában rejlik.

VÉRES MUNKA.

A nyaktóló feltámadt Párizsban.

A rémuralom hírhedt eszközeinek, a nyaktólóknak használatát hosszú szünet után a héten újra életbeléptették Franciaországban. Bethune, franciaországi városkában a legutóbbi hétfőn egyszerre négy gonosztevet fejeztek le, akik számos gyilkossággal és rablással éveken át rettegésben tartották a belga partvidék lakosságát.

A kivégzés nyilvánosan s olyan szögyenletes jelenetek közt folyt le, melyek emlékeztetnek a középkor minden barbárságára. A nép messze vidékekről özönlött a városkába, hogy lássa, mint érinti a „guillotine” horasztó csókja” a négy halálraítelt csupasz nyakát. A viharos, komor időjárás emelte a jelenet borzalmaságát.

A megelőző éjszakán a városka összes mulatóhelyei nyitva voltak, s férfiak és nők együtt ittak és énekeltek, s mulatozva készülődtek a következő reggel látványosságának borzalmas élvezetére.

Deibler hóhér személyesen vezette a vérpad felállításának és a gép előkészítésének munkálatait.

Midőn az első halálraítelt elővezették, a közönség alig bírta türelmetlenségét fekezni. Az embert a deszkához kötözték, s amint fejét a nyilásba dugta, a halálhozó kés gyorsan szállt lefele.

— Bravó! — kiáltott a tömeg, — a mint a fejet a fűrészporral telt kosárba legördülni látta. — Hamar a többiekkel!

A második halálraítelt bátran lépett a vérpadra, hanem amint meglátta társának fejét a kosárban, csaknem elájult, s csak nagynehezen tudták fejét a nyilásba tolni. A közönség örömmel jöngösa között csakhamar végeztek mind a négygyel.

Pató Pál Amerikában.

SZÉLJEGYZETEK AZ IREK ÉS NÉMETEK KIÁLLITÁSÁHOZ.

Meglepetésekben gazdagodtam megint az utóbbi napokban.

Az angol napilapokban egy feloldalas hirdetésen akadt meg a szemem. A hirdetés azt beszéli el, hogy O'Neil-Adams hatodik avenuebeli üzletében három irhoni leány egy ugyancsak irhoni kath. pap felügyelete alatt mutatja be New York közönségének a világ-hírű irhoni csipkék készitési módját.

Mint az iparművészet fejlődésének tanulmányozója, persze én is megnéztem a dolgot. Érdekes volt megnézni. A hirdetés az egyszerű nem bizonyult üzleti fogásnak.

A hatalmas épület egyik sarkában készíti a három fiatal leány finom és izlése munkáját. A velük levő fiatal katolikus pap pedig készségesen szolgál mindenkinek magyarázatokkal.

Most jöttek Amerikába, a pap is, a lányok is, mely utóbbiak az irhoni Loughlyn Technical School tanitványai. Az iskolát közadakozásból tartják fenn és a leányok egészségtől duzzadó arca elárulja, hogy a növedékek nem szenvednek hiányt semmiben.

A new yorki üzletben a leánykák munkaszatla körül gyönyörű kiállítását látjuk az eladásra szánt csipkéknek és csipkeárunknak. E kiállítás csak másodsorban előz az intézet számára nyereséget. Első sorban az ir nemzeti jellegű tünteti fel. És eléri mindakét célját. New York milliomosai napról napra körülveszik a dolgozó leányokat s a pap kezébe mesés megrendeléseket juttatnak az intézet számára.

Ez a szerény kiállítás önkéntelenül magyar asszonyainkra irányítja gondolataimat. Igaz, hogy az irlandi csipke hírese. De a magyar asszony készítette csipke sem utolsó dolog. A mi magyar asszonyaink kezéből is előkerülnek csoda-dolgok. És közülök sokan vannak itt Amerikában. De tehetségüket még sem érvényesítik a maguk, meg a fajuk érdekében.

Mi magyar művészek, akik a magyar irányt és ennek eredetét kutatjuk, a magyar himzéseket különösen tudjuk méltányolni. E himzéseken találjuk meg az igazi, hamisítatlan magyar jellegét.

Magyarországon, mint minden országban, amelynek némi faji tisztasága van, az épületeken, a ruházaton, a díszmü- és használati tárgyakon meglátszik a faji jelleg. De az évszázados háborúk, amelyek Magyarországot pusztították, kiirtottak sok mindent, s a betóduló ellenség új karaktert adott mindennek. Ősinek csak az maradt meg, amit asszonyaink és papjaink megőriztek az utódok számára. Modern magyar művészeink ezekre alapítják alkotásaikat, amikor ezeknek magyar jellegét kölcsönözni óhajtanak.

A magyar műipar egyik legszebb maradványa a csipke és a himzés, amelyet mai asszonyaink épp oly izléssel és érzéssel bírnak előállítani, ahogy tették ezt régebben.

És ennek a tehetségnek érvényesítésére és tökéletesítésére tág tér nyílik az Egyesült Államokban. Ha asszonyaink ezt belátni akarnák, gyorsan kiszabadulnának a gyarak dohos levegőjéből és

jövedelmezőbb munka mellett magyar tudásukat és a magyar népfaj műzlesztését mutathatnák be a világnak. De nem törődünk semmivel, olyannyira, hogy még az sem bánt bennünket, hogy, tesszem fel, Macynak new yorki rengeteg üzletében híres kalotaszegi varottasunkat mint *Bulgarian hand-embroidery*-t hoesátják áruba. Pedig ennek a cégnek egyik baltája az Egyesült Államok kereskedelmi minisztere, aki már ebbeli minőségénél fogva is hozzáférhető volna számunkra.

A második meglepetés, amelyben részesültem, a Metropolitan Museum of Art-ban megnyílt — német kiállítás. Azaz, nem is annyira meglepett, mint inkább bántott. Bántott, hogy mi magyarok még mindig nem birtuk magunkat annyira megemberelni, hogy művészetünket bemutassuk Amerikában.

Műveletlenek, barbárnak tart bennünket még most is a világ. Az angol esodálkodik azon, hogy van művészetünk, amelyet azonban a német, mely közelebb van hozzáuk, eddig nem akart felfedezni. Pedig ha arányokban beszélünk, művészetünk határozottan nagy, ha pedig tiszta faji művészetről van szó, akkor a magyar művészet feltétlenül első helyen áll.

Mégis találkoztunk már Amerikában magyar kép- vagy akármilyen kiállítással? Sőt emlékszem arra, hogy amikor *Zerkovite* kereskedelmi tanácsos egy ilyen kiállítás előkészítésének gondolatával foglalkozott, egy magyar lap leborongolta őt érte.

Odahaza meg azt hiszik, hogy az amerikai magyaroknak csak arra van szükségük, hogy a magyar kormány bankot, vagy hajótársulatot szubvenzionáljon, kulturális célok támogatására, a bennünk lakó művészi erő kifejtésére és bemutatására nem gondolnak. Pedig ez idő szerint Apponyi Albert gróf áll a magyar kultúra élén és róla azt mondják, hogy szíve melegen érez a művészet minden ága iránt.

Hadd lássunk ebből valamit valahára mi amerikai magyarok is.

Mi magunk pedig ne jáptssuk örökön örökké Pató Pál szerepét. A *„Jei, ráérünk még!”*-et hadd váltsa fel valahára ezeltudatos, erős törekvés.

Fort Albert Lajos.

UJABB BAJOK.

Oroszország nem akar bélyengudni az anneciába.

Lapunk más helyén hoztuk a jelentést, hogy Törökországot valahára sikerült Boszniáért és Hercegovináért kártéríteni.

Ez a békés kiegyenlítés nincsen azonban inyére a muszkának. Haragszik. S az Ausztria, Magyarország és Törökország között létrejött egyezséget magánügynek mondja, amely a nagyhatalmak intézkedésének az annexió ügyében irányt nem adhat.

Értjük, hogy Oroszországot a létrejött egyezség kiharozta a sodrából. Hiszen ez az egyezség a muszka diplomácia esodjét jelenti. Hanem azért, akár tetszik a muszkának, akár nem, az egyezség mégis megvan.

Németh János

V. CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI
KONZULI ÜGYVIVŐ.

A LEGREGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB PÉNZKÜLDŐ
ÉS HAJÓJEGYELÁRSÍTÓ BANKÁR AMERIKÁBAN. A
HONFITÁRSÁK MINDEN NEVEN NEVEZENDŐ ÜGYEI.
BEN LELKIISMERETESEN JÁR EL.

PONTOS ÉS LELKIISMERETES ÜGYKEZELÉSEERT
MINDENKI TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZÁ FOR-
DULJON. ÁRJEGYZÉKEKERT, BORITÉKOKERT, VALA-
MINT MINDEN FELVILÁGOSÍTÁSERT IRJON E CIMEN:

John Németh,
BANKER,
457 Washington St.,
New York, N. Y.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

BEVÁNDORLÁS MAGYARORSZÁGBÓL. Lapunk vezető helyén foglalkozunk ennek a hétnek magyarországi bevándorlóival s így ehelyütt csak száraz számokat említünk fel. HÁROMEZER SZÁZHATVANHAT ember érkezett ide a lefolyt héten Magyarországból, köztük KILENCZ-SZÁZHETVEN FAJMAGYAR, 1079 tót, 440 sváb, 478 horvát és 199 román.

A bevándoroltak közül New York államban maradt 114 magyar, 144 tót, 43 sváb, 36 horvát és 8 román. Pennsylvania államban maradt 133 magyar, 176 tót, 58 sváb, 18 horvát és 4 román. Ohio államban maradt 151 magyar, 90 tót, 71 sváb, 20 horvát és 51 román. New Jersey államban maradt 92 magyar, 134 tót, 42 sváb, 66 horvát és 16 román. Connecticut államban maradt 34 magyar, 37 tót, 10 sváb és 12 horvát. West Virginia államban maradt 59 magyar, 62 tót, 28 horvát, 20 román. Missouri államban maradt 65 magyar, 78 tót, 87 sváb, 52 horvát. Michigan államban maradt 62 magyar, 67 tót, 9 sváb, 53 horvát és 14 román. Delaware államban maradt 12 magyar, 6 tót, 14 horvát. Illinois államban maradt 77 magyar, 101 tót, 12 sváb, 67 horvát, 26 román. Indiana államban maradt 121 magyar, 106 tót, 62 sváb, 34 horvát és 60 román. Wisconsin államban maradt 50 magyar, 60 tót, 56 sváb, 34 horvát. Californiába 25, Coloradoba 19 horvát utazott.

A NEW YORKI MAGYAR MENHÁZ ÉVI KIMUTATÁSA. Vettük a new yorki magyar menház évi kimutatását és az ebben a kimutatásban foglalt számok beszélésen hirdetik egyrészt a menház szükségességét, másrészt pedig ennek az egyetlen amerikai magyar intézménynek valóban áldásos működését. A kimutatás szerint a lefolyt esztendőben kétszerkilencszázhatszónegy férfi és ezerkétszázhatvan nő fordult meg a menházban, akik közül munkát biztosítottak 71 férfinak és 540 nőnek. A vasuton továbbítottak 489 egyént és 1836-an visszautaztak Magyarországra. Az év folyamán 7936 esetben adtak ingyen reggelit, 113972 esetben ingyen ebédet vagy vacsorát és 8972 esetben ingyen szállást.

Az évi kimutatással együtt megkapjuk a menház december havi kimutatását, amely szerint abban a hónapban 190 férfi és 89 nő fordult meg a menházban, akik közül 6 férfit és 25 nőt szor-

rult munkában elhelyezni. Kiosztottak 463 ingyenes reggelit, 855 ingyenes ebédet és vacsorát és 499 esetben adtak ingyenes lakást.

Ezek a számok bizonyára meggyőzőnek arról, hogy a menház áldásos működését fejt ki s hogy az amerikai magyarság bevándorló avagy nyomorba jutó honfitársakkal szemben kötelességet teljesít, amikor a new yorki magyar segélyegylethez való csatlakozással elősegíti, szolgálja a menház céljait. Jelentettük, hogy a magyar kormány nagyobb kölesont folyósított a menház céljaira, s hogy a segélyegylet azon a pénzen utaztatásáról.

A segélyegylet tisztújító közgyűlése jövő kedden lesz, amikor is hét igazgatót választanak. Reméljük, hogy a jövő igazgatóság a jövő esztendőben is ilyen eredményes munkát lesz képes felmutatni.

MAGYAR-AMERIKAI HÁZASSÁG. December hó 17-én, d. e. 11 órakor tartotta esküvőjét *Glick Hermin*, a Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság sorsjegyző-tálynak vezetője, *La Guardia Gemma* kisasszonnyal, akinek apja *La Guardia Achille*, közkezdveltségnek örvendő és ismert fűmői zeneszerző, a menyasszony családjának *Via Salute 9* szám alatt lévő lakásán. A megjelent előkelő közönség, közte a Fiumei Kereskedelmi Bank igazgatósága és tisztviselői kara, zsufolóság megtöltötte a nászházat. A házasságnak érdekességét kölcsönöz, hogy a menyasszony amerikai születésű. Fivére, *La Guardia Fiorello*, huzamosabb ideig volt az Egyesült Államoknak fűmői konzulja és ezen állását csak azért hagyta el, mivel az Egyesült Államokban ügyvédi pályára lépni óhajtván, tanulmányainak befejezése végett ide vissza kellett térnie. A jövő évben fogja letenni az ügyvédi vizsgát. Az olasz, horvát és német nyelvet egyaránt folyékonyan beszél és tanulmányainak befejezése az ellis islandi bevándorlói szolgálatban mint tisztviselő működik, hol mint jogász az ügyészi ügyosztályhoz van beosztva. Szeretelmétossága és kitűnő modorával kinyerte az összes tisztviselő nagyrabecsülését.

MUZSLAY JÓZSEF UR PITTSBURGBAN. Tisztelettel értesítjük

lapunk olvasóit, hogy *Muzslay József* ur, pittsburgi irodánknak vezetője, már Pittsburgban van és ott 1817 Forbes Street alatt nyitott irodát. Muzslay urnak tevékenykedése Pennsylvania nyugati oldalára, West Virginiára és keleti Ohiora fog kiterjedni. Kérjük a „Bevándorló” tisztelt olvasóit, hogy Muzslay urat terhes munkájában segíteni sziveskedjenek. Pittsburg és vidékéről minden, a lapot érdeklő dologban egyenesen *Muzslay József* urhoz sziveskedjenek fordulni, aki szolgálatkészen fog rendelkezésére állni úgy a lap előfizetőinek, mint az ottani magyar egy-leteknek.

AZ ÖNKÉPZŐ MULATSÁGAI. A New Yorki Első Magyar Önképző Egylet egyre-másra rendezi kellemes összejöveteleit a magyarok társas életének fejlesztésére. Csak pár napja, hogy lezajlott az Önképző-Egylet fényesen sikerült parasztbálja, s a most elmult vasárnap ismét hangversenyyel egybekötött felolvasó-előadást rendezett. *Bram Márkus*, az Egyesült Államok bevándorlói biztosa, igen érdekes felolvasást tartott a bevándorlásról és a bevándorlókról. Fejtegetéseit a termet zsufolóság megtöltötte magyarság élénk figyelemmel kísérte s nagy tetszéssel fogadta. A felolvasást több ismert művész közreműködésével előadott sikerült hangverseny követte.

MOZGALOM A KOSSUTH-EMLEKMŰ ÜGYÉBEN. Az amerikai magyarság körében nemrég nagyarányu mozgalom indult meg a Kossuth-mauzóleumra az amerikai magyarság által leteendő bronzkoszoru ügyében. Az ügy elővitale érdekében 100 tagu bizottságot választottak, mely dr. Kozma Arthur elnökele alatt hétfőn ülést tartott. A bizottság hivatalos elnevezésül a következő czimben állapodtak meg: Kossuth Emlékmu 100-as Bizottság. — Azután felolvasták a dr. Kozma által előterjesztett felhívást, melyet az összes amerikai magyar egyletekhez szándékoznak intézni az eszme propagálása érdekében. A felhívást egyhangulag elfogadták, s elhatározták kinyomatását. A legközelebbi ülést esztörtökön, e hó 21-én este 8 órakor fogják megtartani a Cafe Boulevard elsőemeleti termében, melyre az érdeklődők külön meghívás nélkül is elmehetnek.

AZ APOSTOL ANGOL FORDÍTÁSÁBAN. *Loew N. Vilmos*, aki még csak néhány hónap előtt hozta a könyv-

Alapított az 1889-ik évben. Egyesült erővel.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓJEGY- ÉS KÖZJEGYZŐI IRODA.

A PENNSYLVANIA VASUTTÁRSULAT EGYEDÜLI MAGYAR FŐÜGYNÖKSÉGE

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA. 207 SIXTH AVENUE, HOMESTEAD, PA.

DUQUESNE, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az ó-hazába gyorsan és biztosan; a legrovidebb időn belül kézbesítjük a pénz kiutalását igazoló eredeti postai feladó-vevényt.

VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pennsylvania állam bankházának nagy részét mi látjuk el hazai pénzzel. Pénzket elfogadjuk megörzés végett és fizetünk kamatot, kivánságára elhelyezük bármely hazai bankban, vagy a Magyar Királyi Postatakarékpénztárban és beszeressük az eredeti betétkönyvecskét.

ELADUNK HAJÓJEGYEKET bármely hajóra a hajótársulatok eredeti árán és nagy kiterjedésű összeköttetésünkkel fogya utasaink mindenütt a kellő védelemben részesülnek.

JOGI KATONAI, TELEKÖNYVI ÉS HAZAI PERES ÜGYEKBE szakértelemmel, gyorsan és pontosan járunk el.

Irjon árjegyzékért e czimre:

JACOB KLEIN

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA.

VALÓDI, HAMISÍTATLAN

CALIFORNIAI VÖRÖS ÉS FEHÉR BOROK

GALLONJA 50 CENT.

CSAKIS HORDÓKBAN SZALLITTATIK 10 GALLONTÓL FELFELE.

EGY EGÉSZ HORDÓ KÖRÜLBELÜL 50-53 GALLON.

Egész hordó rendelésénél a hordót nem számítjuk.

INDEPENDENT WINE COMPANY

A HEDGESIDE WINEYARD, NAPA, CAL.

NEW YORKI KÉPVISELŐJE:

MOLNÁR SÁNDOR

290-291 WEST STREET, NEW YORK.

Rendelések e czimre küldendők.

piacra Magyar Poetry című könyvét és „Az ember tragédiája” angol fordítását, gyönyörű újví ajándékban részesítette az amerikai magyarságot. Átültette angolba Petőfi Sándor mestermunkáját: *Az Apostol*-t. Értesülésünk szerint a könyv már a legközelebbi hetekben fog a piacra kerülni.

OLVASÓINK SZIVES FIGYELMÉBE. *Szegedy R. Gyula* ur, aki előbb *Passaiccon*, utóbb *Scrantonban* és környékén képviselte lapunkat, a *Bevándorló*-val többé semminemű összeköttet-

tésben nincsen s így természetesen sem előzetesi, sem hirdetési díjakat a részünkre többé fel nem vehet.

MAGYARORSZÁGBÓL NEW YORKBA ÉRKEZETT NEM KÉZBESITHETŐ LEVELEKNEK JANUÁRUS 11-ÉN KIADOTT LISTÁJA. 12 Aizel Emerich, 48 Bado Rebecka, 161 Bolas Anna, 189 Bulka Anton, 237 Cropsey G., 324 Erdélyi István, 314 Farkas Adolf, 384 Fliegel John, 407 Frohn John, 456 Gerber Ádám, 480 Grobin Francois, 530 Grosz Louis, 538 Hrabovszky György, 574 Hanbrick

TÁRCZA.

MENEKÜLÉS.

Irta: *Reza Dezső*.

Az újhelyi állomáson Tivadar kihajolt a vasúti kocsi ablakán, hogy felnyissa az ajtót. A huszár, — valamikor tigris volt, de immáron huszárrá vénhedt — aki várt rá, meglátva urának zöld vadászkalapját — tigrishez illő fűrgeséggel szökent fel a kocsi hátsó ajtójára. Két vasúti hordár is rontott oda, de hiába. A méltóságos ur [soha életében méltóságos nem volt, de a mamája, a megboldogult, báróné volt, ami a hordárnak elég alap a méltóságához] azonban csak egy plaiddel, meg egy kis kézitáskával érkezett, amit kényelmesen elbirt „a Gábor” két keze.

Tivadar után kiszállt az öcsese, Elemér.

Podgyásza nem volt, mert éppen künn kószálván a határban, ott állt a vágányok mellett, amikor a VIII-ad rendű helyiérdekű ott ezammogott el előtte. Nem került nagy nehézségbe az, hogy felkapjon rá, kinyitotta az ajtót...

— Bolond vagy, te? — kérde csodálkozva Tivadar öcsesét, amikor az egy barátságos „Dicsértessék”-kel betoppant a kocsiába.

— Vajjon! — Ehhez nem kell bolondság, de még valami nagyobb méréség sem. Az állomásfőnök jó ember, még azt is megígérte, hogy a ménes előtt megláttatja a menetet... Ejj, nem szeretem a komédiát, inkább úgy járok fel rá...

— Amíg egyszer kitört nyakkal... — Olyan bolondot már csak nem tesz. Adjál, kérek, füstöt.

Tivadar kivette a tárczáját s átadta Elemérnek:

— Mindjárt hármat veszek ki, legálabb nem fogok sokszor alkalmatlanokodni...

Eltette a két cigarettet és mellénye zsebéből gyufát vett elő.

gyufatartója, csak egy szálanként vicselte. Vgighuzott egyet a kocsi zöld, szőlőleveles kárpitján s a gyufa kisérteies kék lánggal kezdett égni, erős, maró szagot terjesztve.

— No, — no, — micsoda gyufa ez megint?

— Kénes gyufa, nagyon jó, szélálló. Nem vagyok én ur, hogy svéd-gyufát használjak, sem intező, hogy kakas-gyufát gyujtogassak. — Paraszt vagyok s nekünk ez kell.

— Te már tisztára elvesztetted az eszedet. Parlagi vagy...

— En a természet egyszerű gyermeke vagyok. Nézd, hogy fujok rá. Nem alszik el.

— Dobb ki, Elemér, hisz már türeltetlen.

— Várj csak, megszokod te is. En már nem érzem.

Aztán a nyitott ablakon kifricskázta az égő foszfort s rugyújtott a széles török cigarettára.

— Ujságot is tudok, — mondá szipantgatás közben Elemér. — Megjötték a runócziak. Vályné, meg a két virágszál. Abbáziában kigyásolták magukat. Az özvegy csodálatosan in floribus van. Jót tett neki a „csapás”. Átlagban — még jobban fest, mint a két leánya. Barátom, két eladó leány, fejenként háromezer hold.

— Elvesszük őket. Hol vannak? Ide velük!

— En egyet, te egyet.

— Ugy.

— És a mama?

— A mama?

— Igen, az. Most már ő ismét eladó lett, s amint én látom, ő még jobban akarna férjhez menni, mint a két leánya összevéve. Neki egy özvegyi fátvol nem elég. Tegnap voltam náluk. Sokat kérdezgettél rólad...

— Hm!

— En azt hiszem, hogy az az asszony számít rá, hogy elveszed. Azt gondolja, hogy tettél te már ennél nagyobb bolondot is. Pedig az nem is volna olyan bolond dolog! Ó most a legjobb párti a határban. Barátom, haterzer hold és két eladó leány. Igaz, hogy az egyik a követel, a másik a tartozik oldalra

van írva. — Haterzer hold. Prima. Beruházva minden, betáblázva semmi. Szegény Vály Berezi, amit szerzett — mind a birtokába tette, — és nem szerzett semmit, amit a birtokából vett volna ki.

— Nekem ugyan nincs szükségem a haterzer holdra — egyelőre.

— Ejj, — mondá Elemér színelte komolysággal és odahajolt bátyjához s úgy sugta: — talán te raboltad ki a Friedlander és Bocskai ezred pénztárát?...

— Nagyon züllez, Elemér...

— Komolyan kell veled beszélni, igaz. Tivadar, te azt hiszed, hogy nincs szükségod a runóczi határra?

— Mondtam — nincs — egyelőre.

— No, hát máris van. Ezt a kellemtelen papírost hozták be tegnap.

Elemér egy iratot vett ki a zsebéből. Tivadar utána kapott. Neki szólt.

Valami nehezen — vagy alig — előteremthető, nagy özszege volt benne szó, amelyről ő felsége a király nevében beszélne, s amelyet — ki kelle fizetni...

Tivadar hallgatagon dült a kocsi párnái közé.

— Meglep? Csodálkozol? — En — nem...

A vonat ekkorra — kinos nyögdecseles közben — beért az állomásra. Mintha végkimerülne, mintha a szolgálatot akarná felmondani, úgy állott meg lomha pöfögéssel.

Kiszálltak. A Gábor huszár vitte a podgyászt és ők megindultak a kijárat felé.

Kis homokfutó állott az állomásépület mögött, két ideges orlow-val. Tivadar felszökött a hajtóülésbe. Elemér lassan huzózkodott fel a másik oldalra mellé.

Tihámér egyet csettentett nyelvével, aztán a feszülő gyepőlészarat mindjobban eresztve, hajolt előre. A két sebes ló elretolta kurtúra nyirt sörényes nyakát s mint a szél röpitte a könnyű kocsit.

Szóltanul ültek egymás mellett. Elemér respektálta bátyja lehangoltságát s jómaga is kényelmetlenül érzte magát. Az egész uton néma maradt a két testvér és mikor otthon leszálltak

a homokfutóról s Tivadar a kocsi kezébe adta a gyepőkét, úgy látszott rajta, hogy semmi határozott gondolata nincs, hogy egy általános, körvonalak nélküli gondolat ül agyán.

Ily komolynak még sohasem érezte magát sem ő — sem az öcsese.

Mikor bementek a nehézkes, ósdi, vastag oszlopok-támogatta ősi házba, annyit kérdezett:

— Kik tudják már?

— Czírka mindenki.

— És a hangulat: mellettünk? Elmentünk?

— Hadd el, Tivadar. Ez az egyetlen, amit megmenthetünk...

— Hm!

— Mikor az inas lesegíté válláról a fellegajtót, egykedvűen szolt:

— Mondd meg odakinn, hogy háromra befogjanak. A két csikót, a magas kocsi akarom. Runóczi megyünk.

— Értem, nagyságos uram.

— Szamár!

Haragra gyult azon, hogy az inas azt mondta: „Érti!” — Mintha azt volna, hogy természetes... vagy azt, hogy ez a legokosabb, vagy ez az egérut... De aztán mégis erőt vett magán és hogy leplezze haragját, csendesebb hangon hozzátette:

— Ne felejtél el, megmondani...

Benn a szobában Elemér megkérdezte:

— Nos, Tivadar, — mi lesz?

— Nem hallottad?

— Nem.

— Akkor majd megtudod...

— Jó. En várok.

— Ugysem vársz soká.

— En akár soká is várhatok...

— Hát én — megyek öltözni.

— Jó.

— Te is öltözz át.

— Természetes.

— De... délután egy látogatást tesznek.

— Hol?

— Runóczon.

— Ahá!

— Te is?

— En is.

— Háromkor.

— Háromkor.

Georg, 621 Holló Stefan, 690 Kramer H., 760 Kereszturi Miss Mary, 786 Koenig Moses, 799 Kolar C. Th. [3], 839 Kubjan Mrs. Kejdi, 866 Lang József, 937 Lobmajer Minnie, 988 Marczinka Mária, 1025 Mellinger Rosi, 1074 Müller Ottó, 1127 Oless Miss Tessi, 1154 Paul Julius, 1184 Pittner Ottó, 1221 Puskarovics Anna, 1293 Rosenberger Herman, 1336 Szabler John, 1357 Szalay Róza, 1416 Szege P., 1440 Steinmetz Nathan, 1459 Szentjánossy Zsigmond, 1526 Schipits Franz, 1597 Trafnik József, 1630 Toma József, 1661 Viharó Jós., 1679 Wanghan Mrs. P., 1757 Wondrak August, 1804 Zucker Sámuel. E. M. Morgan, postamester.

CSÁKY KÁLMÁN GRÓF MENYASSZONYA. Emlegettük a „Bevándorló“ előző számában, hogy Csáky Kálmán gróf eljegyezte magának Bryan Howard Mand asszonyt, egy san francísei könyvkiadónak özvegyét. A leendő grófné most keserűen panaszkodik azon, hogy amióta eljegyzésének híre jött, egyre kapja a végéne ellen irányuló rágalmozó leveleket. De ő, Bryan asszony, e levelekre mitsem ad, mert végéne nálánál sokkal gazdagabb nő is vezethetett volna az oltárhoz. Az esküvőt a nyilván nagyon boldog menyasszony állítása szerint a napokban tartják meg, vagy talán már meg is tartották.

A 14-IK UTCZAI REF. EGYHÁZ HÁZ KÖRÉBŐL. A 14-ik utca és 2-ik ave. sarkán levő magyar ref. egyház buggó tagjai január 17-én, vasárnap d. e. 11 órákor a templombelvárosban nagy egyházi gyűlést fognak tartani, a melyre a new yorki magyar reformátusok figyelmét szeretettel felhívja az egyház elöljárósága. E gyűlésen, ahol bárki megjelenehet, a gyülekezet új tisztviselői fognak az 1909-ik évre megválasztani és ugyanez alkalommal felolvastatni az elmúlt esztendőben történt egyházi adományok is a jegyzőkönyvi adatok alapján.

CLEVELAND CSATLAKOZIK A HAZAI REF. EGYHÁZKERÜLETHEZ. Clevelandból értesítik lapunkat, hogy az ottani ref. egyházközségnek vasárnap nagyon látogatott és felette fontos gyűlése volt. Csutoros Elek ottani ref. lelkész hosszabb beszéde folytán a hívek kimondták a hazai egyházkerülethez való csatlakozásukat. E határo-

nyen rámfoghatná, hogy szentimentális vagyok. Aztán, — szentimentalizmus az én koromban. — Nemde?

— Ami a szentimentalizmust illeti, attól nem ok nélkül húzódozik, de hogy arról nem akar beszélni, amit azóta gondolt és érzett, mióta elszakadtunk egymástól, — esodálok.

— Ne esodálja. Minden kriptá zára rozsdás. A esikorgása felébrezhetné az én élőhalottamat. S ma...

— Kedves barátom, hagyjuk a mímélést a komédiásoknak, azokat megtapsolják érte, — de minket kifütyülnek... Az a helyzet, amiben most itt egymással szemben állunk, — nem tagadom — felettébb esábit a mímélésre. De legyen oly jó és — ne fityültesse ki magát — én általam. Szigorú közönség vagyok; érte meg, közönség vagyok ma már és semmi más. Maga eltávolodott tőlem, amint én eltávolodtam magától. Köztünk nem egy idő és nem egy illi emléke áll, hanem több, egy rivalda, amint a színpadon nevezik azt a vékony sodronyt, ami a színpadot elválasztja a nézőtértől... Rettentő válszafal, magasabb is, vastagabb is a legerősebb várfalnál. A várfalon belül azonban — én vagyok.

— Pardon, bárónő, következnek ebből az, hogy én ostromlom a várat?

— Az éppen nem, — de következnek az, hogy ha elmegy a várfal alól, — az visszavonulás.

— Beesülletel.

— Lehet, hogy úgy. Lehet, hogy a nélkül. Tisztára a tenortól függ, miképpen ad nekem — macskazenét, vagy szerénadót a vár alatt...

— Csak szerénadról lehet szó.

— Kedves barátom, eddig csak hangolt, s abból vettem ki, hogy — melyik lesz.

— Meg lehet győződve...

— Én mindenről meg vagyok győződve és mindenre el vagyok készülve és éppen azért nem maradok adós. Ha macskazenét kapok — arra is van válszom, ha szerénadót — arra is.

— De...

— Kérem, ne vágjon a szavamba, oly békés vagyok, oly nyugodt és annyira békekövetelő, hogy oka sínes arra a kis

zat meghozatala után megejtették a válszásokot.

ELIZABETHI MAGYAROK POLITIKÁBAN. Danyorszky István elizabethi magyar levelezőnk írja: Az elizabethi magyar politikai klub f. hó 9-én rendkívüli gyűlést tartott, amelyen azt a határozatot hozta, hogy zártkörű mulatságot rendez januárius utolsó szombatján, azaz 30-án. A 15 tagból álló bizottság nagy erélyvel dolgozik azon, hogy a mulatság fényesen sikerüljön. A polgármester, a városi és a megyei tisztviselők elfogadták a meghívást s örömmüknek adtak kifejezést a felett, hogy a magyarok e szép politikai klubjának mulatságán résztvehetnek. Ez alkalomra meghívták Singer Mihály urat, a Bevándorló szerkesztőjét egy angol ünnepi szónoklat megtartására. A klub tagjainak száma meghaladja a 250-et s most 124 új tag polgári levelének beszerzésén dolgozik.

HAMBORSZKYÉK GYÁSA. Eperjesről távirati uton érkezett ide a szomorú hír, hogy özv. Hamborszky Pálné 90 éves korában meghalt. Az elhunytban Hamborszky Gyula serantoni lelkész és Háromy V. Gusztáv youngstowni bankár édesanyjukat gyászolják. Hamborszky N. B. Pál nem brunswicki lelkész pedig nagyanyját.

OLVASÓINKHOZ!

Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, akik az előfizetéssel hátralékban vannak, hogy ezt a hátralékot HALADÉKTALANUL beküldeni sziveskedjenek. A postatorvények értelmében további halasztást nem adhatunk s így, amennyiben a hátralékosok e felhívásnak eleget nem tesznek, ezimükre a lapot tovább nem küldhetjük.

Minden pénzküldeményt így címezendő: Bevándorló, 327 East 13 street, New York.

„A BEVÁNDORLÓ“ kiadóhivatala.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajógyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphan, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

„de“ szócskára. Hallgasson ide, barátom. Ha maga várom ablaka alatt nekem macskazenét ad — én nem maradok esendes odumban békén — de méltó haragomban egy levelet lobogtatok meg az ablakból. Ettől elcsendesedik, hiszem, tudom. Ha pedig a szerénadót kapom, akkor, amint illik, kinyújtatok egy pohárka szilvóriumot az ablakon, de azon a tálcán, amelyiken az a pohárka áll, nem tálcakendő lesz, hanem — megint csak az a papírlap. Akkor azután a pohár szilvóriumot nem maga fogja meginni, hanem a tálcakendőt fogja meggyújtani s annál a tündérfényenél fogja huzni azt a nótát: Semmi, babám, semmi...

— A bárónő itt többször említett egy papírlapot, amelyről én nem tudom, hogy miféle.

— Az, barátom, egy levél, kötelezvény, ha úgy tetszik. Röviddel azelőtt, hogy utójára találkoztunk, írta nekem valaki. Nines benne egyébről szól, csak egy szóról, amelyet — nekem kellett volna kimondanom. Ez az egy szó az lett volna: „akarom“.

— És e szót persze nem mondta ki.

— Nem.

— És ha szabad tudnom, mi lett volna az értelme ennek az egy szónak?

— Már nem emlékezik rá? Várjon egy percig...

Felkelt és bement a kastélyba. Onnan hozott magával egy levelet.

— Egy nagy csomóból maradt meg ez az egy levél, a többiit elégettük együtt azzal, — aki írta. Ezt az egyet — illik, nem illik? büni, nem büni? — én megtartottam, a többi hamuvá lett. Ismeri ezt az írást?

Odatartotta Tivadar elé, aki akár lehunyt szemmel is tudná, ki írta. Ráhangya hát, hogy:

— Ismerem, — a magaménak ismerem.

— Emlékezik rá?

— Nem. — Szabad olvasnom? A tulajdonjog szentségének tiszteletben tartása mellett.

— Tessék. A bárónő átadta a levelet.

Tivadar olvasta. Régi írás volt. Régi szenvedélyek idejéből. Akkor ír-

SZERENCSES DOHÁNYZÓK.

\$400.00 KÉSZPÉNZBEN

H. RIPPEN

DOHÁNY SZELVÉNYEKERT.

PÉLDÁTLAN AJANLAT:

AMA 20 EGYÉN KÖZÖTT, KI A H. RIPPEN DOHÁNYSZELVÉNYEKÉBŐL A LEGTÖBBET GYŰJT, SZÉT FOGOK OSZTANI 20 DARAB ÖTDOLLÁROS BANKJEGYET.

Ugyanennyi összeget	1909 január 1-én.
„ „	1909 márcz. 1-én.
„ „	1909 május 1-én.
„ „	1909 július 1-én.

VAGYIS HATSZOR EGYMÁSUTÁN 100—100 DOLLÁRT.

KÜLÖN AJANDEKOK LESZNEK KIÖSZTVA MINDEN 2 HÉTEN AZOK KÖZÖTT, AKIK A H. RIPPEN-FELE DOHÁNYSZELVÉNYEKÉBŐL A LEGTÖBBET GYŰJTÖTTÉK EGYBE LAKÖHELYÜKÖN.

H. Rippen,

PERTH AMBOY, N. J.

SZIVJA A „HONFITÁRSÁK“ DOHÁNYT.

dött, amikor a szenvedély a leglángolóbb volt, amikor a világon nem volt boldogság, csak egy: ő. Amikor a véle való egyesülés — a tiszta szerelem apotheozisa — a férfi lovagiasság követelménye volt. És mi áron lett volna az akkor lehetséges? Csak — egy botrány árán. Szökjünk meg! Csak azt kell mondania: akarom — és egymáséi vagyunk örökre.

— A botrány árán nem voltam hajlandó semmit sem akarni.

— S úgy...

— Így füstbe ment a boldogság, a melyért együtt epedtünk. Most gondolkozhatunk róla, mi jobb: az, hogy én nem mondtam ki azt az egy szót, vagy az lett volna jobb, ha kimondom. Erre a kérdésre pedig, ha tudná is az igaz választ, nem kívánom már hallani. Minden, minden késő.

— Nem késő, bárónő. Ez kötelezvény és nines az a kötelezvénye a világnak, amelyet, ha egyszer aláírtam, ne tekintsek érvényesnek.

— Kedves barátom, maga sziveskedett megbolondulni. Nem?

— Nem, ellenkezőleg. Én teljes eszemenél vagyok és felteszek egy kérdést. Kérem a választát. Ujra ez az egy szó a kérdés, mondja ki, ha akarja: akarom.

— Kérem, Tivadar, legyen szíves türelemmel lenni.

— Pardon, nem lehet. Nézzon csak le arra az utra. Ott látja az ücsmetet járnai a fiatalabbik leányával. Komoly szó van közöttük... Én hiszem, hogy

HA MEG AKAR GYÓGYULNI.

HASZNÁLJA A

Mersits-féle INJECTIN és a Mersits-féle SANCTIN CSEPPEK-et.

Ezen szerek biztosan és gyorsan gyógyítanak fájdalmas folyást, kínzó gyuladást; akár friss a baj, akár régi keletű, hatásuk gyors és biztos. — Az INJECTIN mint befecskendezendő szert használva, a SANCTIN-cseppek mint vértisztító, a baj gyorsabb gyógyulását biztosítja. Egy üveg INJECTIN ára 80 cent. Postán 1 dollár. Hozzávaló finom fekete gummifecskendő 35 cent. Postán 40 cent. A SANCTIN-cseppek üvege 50 cent. Postán 60 cent. — NE HANYAGOLJA EL BAJÁT, hanem küldjön az alábbi címre 2 dollárt papírpénzben, vagy money orderen és mi elküldünk önnek 1 üveg INJECTIN, 1 üveg SANCTIN-cseppek és egy legfinomabb fecskendőt, úgy hogy ott már nem fizet rá semmit se többet. A csomagon semmi felírás a címzen kívül nem lesz. Teljes titoktartást biztosítunk. Ezen kitűnő szerek egyedül a Clevelandi Vörös Kereszt első magyar gyógyszerárban (Red Cross Pharmacy) kaphatók és ha postán rendel, czimezze a levelet egyszerűen magyarul így: „VÖRÖS KERESZT“ magyar gyógyszerár, 141 So. Woodland and Bolton Ave., Cleveland, O.

Írjon még ma a megjelölt „HASZNOS TANÁCSADÓ“ című könyvért.

INGYEN KÜLDJÜK MEG. —

eltaláltam, miről beszélnek... Ez sürgem minket, mégis csak úgy illik, hogy előbb mi, aztán ők, akik fiatalabbak, mint mi... siessen, siessen. Akarom? Nem akarom?

A bárónő kezét nyújtá.

— Válaszom.

Éjjel volt, mikor a két Kende-fiu hazahajtott. Utközben — a koromsötétben — megszólalt Elemér.

— Te, Tivadar, én nem bánom, ha akármit is csinálsz, én meghazasodom.

— Jó. Kit veszel el?

— A fiatalabbik Vály-leányt.

— Helyes. Neked adom.

— Komolyan beszéllek...

— Én is. Te őt megkérded tőlem, — én odaadom neked...

— Te adod nekem?

— Hogyne... a mostohaapja vagyok... vagy mi!

PAPP MIKLÓS.

Azon honfitársaim részére, kiknek szándékukban van az amerikai állampolgárságot megszerezni, a polgárlevél megszerzéséhez szükséges kérdéseket és feleleteket magyar kiejtésben és értelemben nagy fáradsággal kidolgoztam, úgy hogy annak tanulmányozása mellett bárki, aki csak magyarul tud olvasni, megtanulhatja s könnyen levizsgálhatja és megkaphatja a polgárlevelet. Ezen kidolgozott formát bárkinek négy cent postabélyeg ellenében megküldöm. Tisztelettel PAPP MIKLÓS, államilag engedélyezett közjegyző, hajójegyző, pénzküldő és tüzbiztosítási irodája, 3929 Lorain Ave., CLEVELAND, Ohio.

Hazai Dolgok.

Magyar tanító sorsa.

BUDAPEST. Szent karácsony előestéjén, amikor a konyhák és paloták népe meleg szobákban, párolgó vacsora mellett ünnepli a Megváltó világrajövetelét, tragikomikus eset történt a fővárosban. Matkovics Ferenc néptanító hónapokig feküdt betegen a pozsonyi irgalmaskórházban, ahonnan nemrégiben gyógyultán ugyan, de egy krajczár pénz nélkül bocsátották el. A tanító ekkor feljött Budapestre, de itt szállásból, mert fizetni nem tudott, karácsony előtt kidobták. A szegény ember ekkor már két napja nem evett. Elkecseregetett bolyongott egész nap az utcákon, ahol ezernyi ember vitte haza a karácsonyfára az ajándékokat. Kírákatok pazar fénye, a esemélynéltekből kiáradó illat egészen elvette az éhes ember esztét. Az éhség rossz tanácsadó ugyan, de Matkovics Ferencnek mégis kitűnő ötlete támadt. Kiss János kifőzőjéből párolgó ételillat árát ki a Matkovich hirtelen elhatározással belépett az étkezőbe.

— Mit parancsol? — kérdezte egy mosolygó pinczérleány.
— Állíts össze nekem egy jó menüt. Hozzon mindent, ami csak szem-szájnak ingere. — idézte a költőt az éhes néptanító.

A pinczérleány először halat, majd peccenyét, téstát, sajtot és gyümölcsöt, tetejébe egy palack kifűnő hort hozott s mindez néhány pillanat alatt az éhes ember gyomrába vándorolt. Matkovics, amíg evett, kitűnően érezte magát, de amikor az utolsó falatot is lenyelte, eszébe jutott, hogy itt fizetni is szokás, már pedig neki egy árva fillére se volt.

— Mindegy, — gondolta magában, — állítsam most már hadd jöjjön a jó-tékony halál.

Matkovics erre kiment egy félreeső helyre és ott felakasztotta magát. A zsinagóga mélyen bevágódott a nyakába, de a tanítóban az utolsó pillanatban felebredt az életösztön. Nagynehezen előkereste a bicskáját és elvágta a zsinórt, aztán aléltan lepotyintott a padozatra. A zuhanás zajára előrohant a ház népe. Egy kanna víz eszméletre hozta az elájult embert, akit ezután előállítottak a rendőrségen.

— Miért tette? — kérdezte az inspektor.

— Mert éhes voltam.

— Ha becsületességét adja, hogy nem lesz többé öngyilkos, elbocsátom.

Matkovics Ferenc becsületességét adta, mire eleresztették. Egy krajczár nélkül vágott neki ismét az éjszakának, de egy tapasztalattal gazdagabban — megtanulta, hogy pénz nélkül is meg lehet vacsorázni.

A felfedezett szerelmes levelek.

BUDAPEST. A főkapitányságon ritkán foglalkoznak olyan furcsa bűnügyekkel, amilyet dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó kapott most a kezébe. Krámer Lipót eszterfali férjének tette a feljelentést. Benke Mária huszonhat éves szobaleány ellen zsarolás címén. A panasz előzménye az, hogy Krámer — mint hírhű ember — nemcsak a karácsonyi ünnepet tartja meg, hanem a kisebb Mikulás-ünnepet is. Akkor eszterfali férjével együtt meglepetésként, született Goldstein Saroltát s az urinó viszonzta a kedveskedést, egy tucat finom zsebkendőt vásárolt az urának.

A faliferás boldogan vette át a dobozt, levette a fódelét s ekkor egy kis meglepetés érte mind a kettőjüket. Már nem volt benne zsebkendő, csak egy csomó levél. Krámer olvasni kezdte a legfelsőt, amelynek rövid tartalma így szólt:

Édes bocsikám!
Ma pontosabb legyél nekem. Öt-kor várlak a fürdő előtt. A táskát el ne felejtésd. Annak a hülye zsidónak mond, hogy nyolcra leszel otthon. Ötel szerető

Karcsid.
Krámer bambán nézett, majd izgatottan folytatta az olvasást. Kiderült, hogy csupa szerelmes levél van a dobozban, amelyeket ismeretlen urak írtak a feleségének. Nagy botrány keletkezett. Sarolta égre-földre esküdzött, hogy ő ártatlan, a levelek nem neki szólnak és a szobaleány, akinek felmondott, bosszúból csempészte azokat a zsebkendő-csomó helyébe.

A férj, aki csinos apanaszt kap az apósától, sokáig kéréletlen volt, de végre is sikerült a nőnek győznie. Mint végre is egyik levélben se szerepelt, hogy Krámer elhitette, hogy az egész bosszú műve. A kanapét, azaz hogy a le-veléscsomót kidobták a személtárába.

Benke Mária rögtön elesaptak és jó viszonyban éltek tovább.

A szobaleány azonban szövetségelt Radó Imre borbélyegéssel, a kedvesével s értékesíteni akarta a személtárából kiszedett leveleket. Értékesítette Krámerrel, hogy a kompromittáló iratok nála vannak és szíjjel fogja küldeni mind a család ismerőseinek, ha kárpot-lást nem kap az elbocsátásért. Több fe-nyegető tartalmú levelet írt, amire Krámer megtette a feljelentést.

A rendőrség azonban kínos fordulatot adott az ügynek. Megállapították, hogy Krámer valóban találakrára járt. Rendszerint azzal távozott ha-záról egy börtáskával, hogy a vásár-csarnokba megy, ahol délután nyugod-tabban és olesóbban vásárolhat. Egy-fogatu kocsin érkezett a nyár-utcai fürdő elé, ahol már rég megszokták az ilyen módon érkező hölgyeket.

Benke Mária ellen zsarolás miatt indult meg a vizsgálat s ezt be is fejezik, mert hivatalból üldözendő cselekmény. Kiterjesztik a nyomozást Radó Imre-re is. Krámer Lipót pedig újabb megbí-zást adott az ügyvédjének, beadatja ugyanis a válókeresetet.

Sikkasztó huszárkaplár.

ARAD. Az itteni huszárezred irodá-jában a napokban nagyobb mérvű sik-kasztást fedeztek fel; nyilvánvaló volt, hogy a tettet csak olyan ember követhette el, aki az ezredirodába járatos volt. A gyanus csakhamar Kuchta Alaj-os tizedesre irányult, akiről egyik baj-társra kijelentette, hogy napok óta fel-tűnően költekezik. Mikor Kuchta ezt megtudta, a büntetéstől való félelmé-ben megszökött a lakonyából. A sző-kés után tüzetesen átvizsgálták az ez-red pénztárát és 580 korona hiányt fe-deztek fel, ami Kuchta kezén tünt el.

Miután a katonai őrzőjárat és a rendő-ség eddig nem akadt a szőkevény nyo-mába, a katonai parancsnokság értesít-tette a budapesti főkapitányságot, hogy Kuchta állítólag a fővárosba sző-kött és ha nyomára akadnak, tartóztat-sák le.

Amerikába készült.

ARAD. Krizsán György és Hornói Péter szemlái földesgazdák régóta ha-ragban voltak Gules Tódor gazdával. Miután Krizsán Amerikába készült, este Hornóival együtt meglesték az ut-czán Gulest és agyonverték. Krizsánt és társát a rendőrség a vonaton tartó-ztatta le.

Végzetes ünnepi lövöldözés.

BARCS. A görög keletiakkal régi hagyomány, hogy az újhód bekövetke-zését, ha az vasárnapra esik, lövöldözé-ssekkel ünneplik. Az idén is megünne-pelték az újhódat és Ivos Márton pa-rasztgazda szintén hódolt e kedvtelés-nek. Azonban pisztolya tul volt töltve és amint azt elsütötte, a fegyver szét-robbant és annak egy szilánkjára oly sze-rencsétlenül érte Vukics Mihály ha-lántékát, hogy a 38 éves erős embert megölte.

Felmentő asszony.

BEREGSZÁSZ. Csutkai Béla fő-gimnáziumi tanuló ünnepnapján kor-esolyázni ment, miközben a jég besza-kadt alatta, olyan helyen, ahol a Vérke vize a legmélyebb. Mikor a víz felve-tette, belekapaszkodott ugyan a jégbe, de erőlködése daczára sem tudott ki-mászni. Segélykiáltásait meghallotta a közelben lakó Fekete Ferenc börtön-őr neje és saját életének veszélyezteté-sével kimentette a biztos halál torká-ból, aztán a lakására vitte és gondos-san ápolta.

A bűnös postáskisasszony.

CSEPI. Komárommegye. Tóth Ró-za postai kezelő nővelverrel kétszer rálőtt Sebestyén Imre hatvanéves főtá-nítóra. Mikor a csendőrök Tóth Rózát kihallgatták, tettének okát az vallot-ta, hogy a főtanító a hivatali panasz-könyvet kérte tőle, hogy ellene feljelen-tést tegyen s emiatt való izgatottságá-ban követte el tettet. A csepi-csend-őrség átiratban kérte a postaigazgató-

ságot, hogy indítsanak fegyelmi vizsgá-latot a postakezelő ellen s küldjenek helyettes hivatalába, hogy letartóztat-hassák. A postaigazgatóság azonban mai napig nem is válaszolt a csend-őrség átiratára s a postakezelőt meg-hagyta állásában.

Afrikába szökött.

ESZTERGOM. Minap éjszaka a bé-esi gyorsvonattal kirepült a városból dr. Kelemen Béla, egy szélhámos ál-ügyvéd és ez a hirtelen távozás iszonyu hullámokat vert a kis város társadal-mában. Kelemen ügyvédjelölt volt, de zseniális ember, akit több kliens ke-resett fel, mint akárhány esztergomi ügyvédet. Ez a veszedelmes népszerű-ség féltékenységet keltett a kartársak körében, Kelemen pedig a bűnök kar-jaiba kergette. Tiszta önévélemből ügyvédnek adta ki magát, erre a czéla diplomát hamisított és mikor érezte, hogy inog alatta a föld, mindenféle ha-mis uton pénzt harcolt össze. Csalt, sikkasztott, zsebvágta a kliensek pénz-ét és mikor a diplomahamisítás kide-rült, az ál-ügyvéd elmenekült diéső-gének színhelyéről. Elvitte magával bájos ifju nejét, Helcz Gizikét, a volt esztergomi polgármester leányát, akit két hónappal ezelőtt vett feleségül. Valószínű, hogy Afrika felé vették utja-ját, Kelemennek egy ott lakó barátjá-hoz, de a czélt aligha érik el. Eszter-gomban és Budapesten számtalan fel-jelentést adtak be az ál-ügyvéd ellen, akinek máris nyomában jár a körözés.

A véletlen áldozata.

GYŐR. Lukács Lajos gőnyűi gazda kocsin yanára ment. Mikor a kocsiról leszállott, lerántotta az ülésen levő puskáját, amely elcsúsz s Lukácsot mel-lén találta. A szerencsétlen ember nyomban meghalt.

Mérénylet egy végrehajtó ellen.

HAJDUBÖSZÖRMÉNY. Karácsony estéjén három ismeretlen ember meg-támadta Puskás András városi végrehaj-tót, amint este a Polgári Körből haza-felé tartott. A földre tiporták és olyan borzalmasan összeverték, hogy a hus-czafatokban lógott le a lábáról. A me-rénylek ezután elmenekültek az éj ső-tétségében. Puskást eszméletlen álla-potban vitték a lakására, ahol az orvos konstátálta, hogy sérülései nagyon su-lyosak és a lábát alkalmasint amputál-ni kell.

Öngyilkosság a váróteremben.

KISKORPÁD. Lakatos József gör-getegi bognármester felesége mintegy három héttel ezelőtt megszökött egy fa-lubeli, esinos legénygyel, könnyelműen odahagyva urát és két esőppnyi kis gyermekét. A férj, aki rajongásig sze-rette az asszonyt, egy ideig türelmesen várta annak hazatérését. De mikor látta, hogy a szeretet ünnepén sem vá-gyott vissza gyermekeihez a családi fé-szekbe, keresésére indult. Fáradtan, a kóborlástól és a fájdalomtól kimerülve érkezett a kiskorpádi állomásra, hol végső elkeseredésében a váróteremben föbelötte magát és azonnal meghalt. Az árván maradt gyermekeket jószívű ro-konok vették gondjaik alá.

Megfagyott kocsi.

LIPPA. Biserika Miklós krivázdiai tejszállító kocsis minap reggel három órákor a szomszédos községbe indult, de utközben, valószínűleg még nem jó-zanodván ki az éjjeli mulatozásból, nem vette észre, hogy lovai az erdő szé-lén megálltak. Biserika elaludt és megfagyott. Arra járó emberek talál-ták meg reggel nyolcz órákor, de már nem lehetett rajta segíteni.

Gyanus idegenek.

LŐCSE. A határrendőrség három gyanus idegent fogott el, akiknél meg-mozgásuk alkalmával török és szerb pénz, valamint különféle iratokat ta-láltak. Mivel igazolni nem tudták magukat, a határrendőrség letartóztat-ta őket. Az hiszik, hogy a gyanus em-berek egy anarchista banda tagjai.

Szétmargangolt gyermek.

MAGYARBAGÓ. A községben egy

disznó a szó szoros értelmében szétmar-csangolt egy hároméves kis gyermeket. Serbin rminné egy hároméves, vbkqj Serbin Árminné elment hazulról és a kis fiút magára hagyta, aki talán felté-ben kitepett az udvarra, ahol a sza-badjára eresztett anyaatlalt megtáma-ta és szétépte. A gyermek sikoltozá-sára az anya hamar visszafordult, de a gyermekben már alig volt élet és rövid időre kiszenvedett.

Harmincz gyermek apja.

MAROSVÁSÁRHELY. Bereczky János jómódu székely földmives felesé-gé ikreket szült. A gyermekek Bereczky Jánosnak 29. és 30-ik gyermekei. A keresztapai tisztséget Gál Sándor orsz. képviselő és Köllő Ignác alispán vál-lalta el. Bereczkynek ez a harmadik felesége. Unokáinak és dédunokáinak száma meghaladja a 100-at.

Az eltévedt golyó.

NAGYVÁRAD. Érdekes kártérítési pör foglalkoztatta a minap a nagyvá-radi királyi táblát. Tíz évvel ezelőtt, 1896. nyarán Unkruetz Demeter aradi gazdálkodó a katonai lövőtér melletti tanyáján egy eltévedt Mannlicher-golyó áldozata lett. Egy boglya tetejéről éppen szénát hányt le, amikor a golyó fejébe fúródott és azonnal megölte. A tanyán csak a kocsis volt, aki a halot-tal a közkórházba szállította. A bon-czó orvosok az agyonlőtt embernek koponyájában megtalálták a Mann-licher-golyót. Unkruetz özvegye ezer-negyszáz korona kártérítés erejéig pó-rólta be a katonai kincstárt, mert be-igazolódott, hogy a Mannlicher-golyót a közelben gyakorlatozó katonák lötték ki. Az aradi törvényszék azonban az özvegy keresetét elutasította, mert a katonai kincstár jogi képviselője bebi-zonyította, hogy a kemény föltéssel va-ló gyakorlatozás előtt felhívást intéz-tek a környékbeli lakosokhoz, hogy a lötválóságon belül ne tartózkodjanak, mert az esetleges károkkért és szere-ncsétlenségekért a katonaság felelősé-gét nem vállal. A nagyvárad királyi tábla megokolásánál fogva jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

Öngyilkos pap.
SÁROK. Baranyamegye. A község görög keleti szerb lelkésze, Milits János, borotvával átmetszette a nyakát és mire rátaláltak, már halott volt. A szerencsétlen, javakorbeli ember, aki nagyszámu családot hagyott hátra, pil-lanatnyi elmezavarában követte el tet-tét. Régóta súlyos ideggyötörte s ez annyira elkeserítette életét, hogy végre megvált tőle.

Az annerió áldozata.

SZABADKA. Speizer János körtesi gazdát táviratban értesítették, hogy a huszonharmadik gyalogezred boszniai zászlóaljánál szolgáló Mihály nevű fia megöült. Speizer tragikus körülmé-nyek között érte a szerencsétlenség. Éppen vártán volt, amikor egyszerre puskaropogás hallatszott; Speizer azt hitte, hogy az ellenség közeledik s el-től való félelmében elméje megzavaro-dott. Hanyatt-homlok rohant el örhe-lyéről, miközben egy szikláról lezuhant s lábát kitörte. A szerencsétlen kato-nát, kinek állapota igen válságos, Sze-rajevóban ápolják.

Halálos korcsolyázás.

SZEGED. Cserpes János és Sós András tíz éves fiuk karácsony estéjén a miséről elszöktek és Mezőhegyesen a czukorgyári befagyott tóra mentek korcsolyázni. A jég beszakadt alat-tuk. Másnap délután hűzták ki holt-testeiket.

Szerencsétlenül járt főhadnagy.

SZÉKESFEHÉRVÁR. Bezerey Ti-tusz csendőrfőhadnagy, szakasza-parancsnok a lovassági lakonyában va-galás közben lebukott lováról és su-lyos sérülést szenvedett. A szerencsé-tlenül járt főhadnagyot a budapesti helyőrségi kórházba szállították.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az ameri-kai magyarság a LEGMEGBIZHA-TÓBB és LEGPONTOSABB pénzkül-dők és hajójegyrusítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphan, Franklin Furnacen és South Bethlehe-men. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDÉSRE
SCHWABACH és FIA
KÉT MAGYAR BANKHÁZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELEK ÉS A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCZA SARKÁN.
Kitűnő ételek és italok. Kitűnő italok és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
SZOMBAT ÉS VASARNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGANYZENE.

OLCSÓFARMOK
NORFOLK, nyolczvanezer lakossal bíró város szélén, a déli álla-mok kereskedelmi központján van 300 farm egymás mellett.
Hungarian Farm Colony
Kitűnő zöldség, gyümölcs- és szőlőtermelő, valamint búzát termő fekete föld. HUSZ holdas farm 320 dollártól 600 dollárig. Három szo-bás új lakóház és új istálló 4 jóság részére 200 dollárért. Négyoszobás ugyanolyan istálloval 240 dollár. Fizetendő a vételár harmadrésze. Fel-világosítást ad a tulajdonos
SCHAEFER & RÉDAY
103 PLUME STREET, NORFOLK, Va.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.
FIRST NATIONAL BANK
Beszélnek magyarul.
Összes tőke \$450.000.
IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nie-man, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson. ÜGYVEZETŐ: Albert B. Windt.
A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK egy az Egyesült Államok, mint Pennsylv-ania állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ŐN BETÉ-TJEI Ezen bankban teljesen biztos és előleges felmondás nélkül bármikor kivethet.
BETÉTEIT EGY DOLLÁRTÓL feljebb posta útján is küldheti és mi azonnal meg-küldjük önnek a betétkönyvecskét. PÉNZT KÖLDÜNK a világ bármely részébe a leg-jutányosabb áron és a legrövidebb idő alatt.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökei lévén, hajójegye-keket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levé-lettel. CZIM:
FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

Gyermekgyilkos orvos.

SZEKSZÁRD. A tolnamegyei Gyönkőn feltűnt keltő letartóztatás történt. Weinberger Bela körorvost a székszárdi ügyészség rendelkezése letartóztatta a csendőrség s még aznap bekísérték a székszárdi törvényszék fogházába. Weinberger doktort súlyos vád terheli. Gyermekgyilkossággal gyanúsítják a körorvost, aki hasonló vádért négy évvel ezelőtt már ílt vizsgálati fogságban. Akkor sikerült tisztázni magát a gyanú alól, bűnös üzemeltetése azonban tovább folytatta. Most leleplezték s a gyermekgyilkos orvos rajta vesztett a halálítószó manipulációkon.

Inzultált ügyvéd.

UJVIDÉK. Karácsony első napján Papp Jenő máv. alkalmazott dr. Gál Ödön ügyvédtel a város főutcáján többször arcútlította és mikor az ügyvéd többekkel támasztotta. Papp visszafordult és a nála levő vasbottal úgy fejt beütötte az ügyvédtel, hogy a vér azonnal elborította. Az inzultus oka az volt, hogy dr. Gál Papp nejét, ki vasúti pénztárosnő, súlyosan megsértette.

AZ ÁLTALÁNOS VÁLASZTÓI JOGRÓL.

Írta: Andrássy Gyula gróf.

A „Magyar Hírlap”-ból vesszük át ezt a feltűnést keltő cikket, amelyről röviden már megemlékeztünk lapunk keddi számának „Szilánkok” rovatában. Ime az ezikk:

Némelyek még ma is azt tartják, hogy az általános választói jog az egyetlen helyes, az egyetlen jogos választói rendszer minden nemzet számára és minden körülmények között.

Érdekes lélektani probléma, hogy ez a fanatizmus még egészséges és erős agyvelői embereken is erővel vesz, olyanokon is, akik politikai és szociális kérdésekkel szoktak foglalkozni.

Vannak, akik az örök és egyenlő emberi jog nevében követelik az általános és egyenlő szavazati jogot.

Azt mondják: minden embernek veleszületett joga, hogy befolyása legyen azon állam ügyeire, amelynek polgára, még pedig minden máséval egyenlő befolyása.

Ez az elv szép lehet, de nem okolja meg azt a választói rendszert, amelyet mint általános választói jogot követelni szoktak.

Ha minden embernek, már csupán annál fogva, mert ember, veleszületett és elidegeníthetetlen joga van arra, hogy szavazata legyen, ebből szükségképpen következik, hogy minden állampolgár választói jogot van. De ez nincs meg sehol a világon. S ezt nem is követelik sehol a világon. Ezen kívánság teljesítése abszurd állapotokat idézne is elő.

Minden képzelhető választói rendszer mellett lehet érveket felhozni. Egyes-egyedül csak amellett nem, amely alkalmazni akarja azt a tételt, hogy minden állampolgárt választói jog illet meg.

Azon rendszer mellett, amelynek kivívására e fanatikusok harcra viszik az emberi jogot, sok helyütt döntő érvekkel lehet élni, csak az abszolút emberi jogra nem lehet hivatkozni, mert ezt maga ez a rendszer sem respektálja.

Nézzük Franciaországot. Ott ilté győzelmet a suffrage universel. Sokáig ott hirdették ezen elv eszhatatlanságát. Onnan vette azt át Európa több állama, s noha ott is jelentékenyen csökkent régi tekintélye, Franciaország még ma is az általános választói jog klasszikus földje.

De azért a francia ügyvezetett általános választói jogot az emberi jog egyenlősége és feltétlen volta alapján megvédeni nem lehet. Hogyan fér meg ez elvvel az, hogy a választók névjegyzékébe nem vettek fel, az nem választó, amár saját hibáján kívül, mások hibája miatt maradt ki a névjegyzékből? Hogyan védhető meg az egyenlő emberi jogok alapján az, hogy aki katona, tehát hazája iránt tartozó legszentebb és legerősebb kötelességét teljesíti, az nem választó? Hogy aki huszéves és tizenegy hónapos, az nem választó, ellenben az, aki egy hónappal idősebb, már választó? Hogy aki büntetve volt, az nem választó, holott az, aki talán nálánál rosszabb, de gonoszságáért nem lakott meg, választó? Hogy aki öt hónapig lakik valamely községben, az nem választó, ha ellenben még egy hónappal tovább lakik ott, vagy ha adót fizet, választó? Hogy a nő, bármilyen a tehetsége, a képzettsége és a jelleme, emberi méltósága elle-

nére nem szavazhat, a legbutább férfi pedig szavaz? Egy Napoleon, egy Goethe nem szavazhat, ha nincs több, mint huszéves, a huszonegy éves alkoholista pedig választó. Egy madame de Sévigné, egy Katalin császnő sohasem választhat, a hülye férfinak azonban van szavazati joga.

Igaz, vannak, akik e korlátok egyes sorompóit le akarnák dönteni; de senki sincs, aki a neveltségesség veszélye nélkül azt merné követelni, hogy minden korlát megszűnjék. Az általános választói jog minden gyakorlati formája kénytelen az állam életét domináló célszerűség tekintete előtt meghajolni, mindegyik kénytelen különbséget tenni ember és ember között; egyik sem részesíti az állítólagos emberi jogban azokat, akiknek többségéről felelhető, hogy vele az államra nézve haszonnal élni nem képesek, s mindegyik elismeri, hogy ilyenek vannak. Mindegyik kénytelen a jog önkényszerű korlátozásához folyamodni. Mindegyiket az a veszély fenyegeti, hogy e jogtörést éppen a legkiválóbb egyént fosztja meg, aki véletlenül a kizártak között lehet. Az általános választói jog híve is annyira kénytelen az állam érdeke előtt meghajolni, hogy tulajdonképpen nincs is fennhangoztatott elvi álláspontja ellenére elvi különbség az általános titkos választói jog gyakorlati formái és valamely más alapon nyugvó választói jog között. Mindkettőben az állam érdeke nevében ki akarják zárni azokat, kik a választói jog helyes gyakorlására nem alkalmasak.

Érzik is ezt az általános választói jog tulzó hívei s ma már többnyire azon az alapon hirdetik rendszerüket az egyedül jónak, hogy csak az lehet igazán célszerű, csak az felelhet meg az állam valódi érdekeinek.

Bámulni való állítás. Vannak talán és mindenesetre elképzelhető, hogy vannak országok, ahol az általános választói jog a leghelyesebb megoldás. Csak hogy a politikai életnek általános érvényű szabálya nincs. Ami valamely nemzet számára ma jó, az tegnap még rossz lehetett és holnap talán káros. Ami valamely homogen államnak hasznára válik, az vegyesajku államban bajt okozhat. Ami megfelel egy hatalmas, gazdag és nagyműveltségű ország érdekeinek, az egy szegény, elmaradt országban szerencsétlenségnek bizonyulhat. Ami békés és biztosított viszonyok között államban okos, az hiba lehet olyannál, amely élethalál-küzdelmek között él.

Ki merné állítani, hogy a monarchikus államforma mindig és mindenütt az egyedül helyes; ki azt, hogy ilyen a köztársaság formája? Sokszor szabadságra és néha abszolútizmusra van a nemzeteknek szükségük. A centralizáció éppen anyi hasznot hajtott egyes népeknek, mint a decentralizáció. Rendesen természetes és helyes, hogy a lakosság többsége bírja a hatalmat. A történelem azonban arra is mutat példát, hogy a kisebbség uralma mentette meg az alkotmányos és lelkiismeretbeli szabadságot. A nemzet előlegizmus és minden egyes nemzetnek különleges idegrendszere, külön fizikuma és szelleme van. Valamint nem követheti nagy károsodás nélkül ugyanazt az életmódot sem életének különböző szakáiban, így van ez a nemzetekkel is.

A választói rendszer sem kivétel e szabály alól. Ami az egyik nemzetnek jó, az rossz lehet a szomszédjának, ami a fejlődés egyik perczében üdvös, az végzetes lehet annak másik időpontjában. Abszolút jó választói rendszer nincs, mert nincsenek abszolút egyenlő helyzetek és népek. Anglia mást tartott magára nézve jónak a mult század harmadik éveiben, mást a hatvanasokban és ismét mást a nyolcvanasokban. Bölesten tette. Ha az első reformnál azt a rendszert honosította volna meg, amelyet félszázad mulva fogadott el, fejlődése nem lett volna olyan egészséges és olyan erőteljes, mint amilyenek látjuk.

Mi sem vezethetjük magunkat általános elméletkötől. Irányadó reánk nézve csak az a tekintet lehet, hogy mai körülményeink között mi felel meg nekünk a legjobban, mi növeli mai viszonyaink mellett az ezereves magyar állam életerejét, azon magyar államét, a melyet fentartani legforróbb óhajunk és legszentebb kötelességünk is éppen úgy magunk, mint Európa és a civilizáció iránt.

A parlament hivatása, az államot szolgálni. A magyar parlamenté, hogy a magyar államot szolgálja. Összealkitásával egyedül csak arra ügyeljünk,

hogy ezen hivatásának megfelelően. Ne hallgassunk olyan külföldi első- és másdrangu tekintélyekre, akik véleményét nyilvánítanak javaslatunkról, anélkül, hogy azt alaposan ismernék és anélkül, hogy a magyar állam életviszonyait tanulmányozták volna. Akik hasonlóak ahhoz az orvoshoz, aki nem ismerve valamely beteget és azon gyógyszereket sem, amelyekkel él, ítéletet mond a bajjal szemben alkalmazott gyógyszer helyességéről.

Ne törődjünk a divatos jelszavakkal. Ne higgyük el, hogy a külföldön már nagyon lejárt frázisoknak utánzásra európaivá, tiszteltté tesz hennünket, mert tekintélyünk okos egoizmusunktól és reális hatalmunktól függ, nem pedig attól, hogy ellenfeleinktől megszólaltató tudósok és művészek bírósága modernnek itéli-e intézményeinket.

A jelszavak zsarnoksága közelítünk meg nagy baja. Óvakodjunk attól, hogy idegen talajon tett szét frázisok erőt vegyenek rajtunk és elriaszsanak saját érdekeink szolgálatától.

Itéljen szigorúan a hazai közönség munkám felett. Ez joga és kötelessége is, mert javaslatom hazánk jövőjét érinti. De ítéletében csak a magyar közérdek vezesse. Csak a magyar állam szempontjából induljon ki. Nyugodt vagyok, hogy bírálata ez esetben a javaslat alapelvei tekintetében nem lesz kedvezőtlen. Különbön csak áldani tudnám azt s örök hálát éreznék iránta, aki a jelenlegi körülmények között a kérdésnek jobb megoldását találja. Beállanak lelkes támogatójának.

Munkám részleteinek minden javítását szívesen veszem. Minden olyan változtatás ellen azonban, amely ártana, elszánt harcot fogok folytatni.

SZÁZTIZÉVES.

Látogatás Magyarországot legöregebb asszonyánál.

A budapesti „A Nap” írja:

Az ország háta mögött, a csendes, szép Szatmármegyében, Nagykárolyban él Magyarországot egyik legkülönösebb, legismeretlenebb érdekessége; az egész ország, talán egész Európa, sőt lehet, hogy az egész világ legöregebb élő lénye: a száztizéves asszony. A neve: özvegy Levenday Józsefné. Azt mindenki tudja, hogy a szakállas hölgy a Barnum és Bailey menaszériájában látható, hogy ugyanott tapasztalható a tüzevő ember, sőt akadnak olyan tudós emberek is, akik azt is tudják, hogy hol vannak spirituszban és örök szerelemben egymás mellé ragasztva a számi ikrek. A világ legöregebb asszonyáról, aki kétségtelenül van ilyen érdekesség, senki sem tud semmit. Sem Budapesten, még kevésbé Nagykárolyban. Egészen véletlenül bukkantunk rá. És hogy rábukkantunk, rozzant lábával, reszkető tagjaival, hátán a száztizéves asszony rettenetes kezeszékével, kiragadjuk Magyarországot világhírességét az ismeretlenség homályából.

A város végén, a gróf Károlyi Sándor-utca 163. számú házában lakik Levenday Józsefné, a világ legöregebb asszonya. Piszkos, rozoga kis házikó, vékony deszkakerítés, száradt ajtó, kilyincs nélkül. Özvegy Mester Józsefné háza. Mester Józsefné egy nagykárolyi eszmadia özvegye; az ő házában lakik a száztizéves asszony.

— Itt lakik Levendayné? — Igen. Nézetni tetszik? — Nézetni, ez annyit jelent nagykárolyi nyelven, mint a jövőbe nézetni, magyarul kártyát vettetni. Mert a száztizéves asszony nyolcz korona kezdődje kevés, amit havonta kap a várostól, abból él, hogy kártyát vet a nagykárolyi babonásoknak, a szerelmükben csalódott mindeneseknek, az oltár mögé lépő szakácsnőeknek és az ifjú által megcsalt szobalányoknak. A száztizéves asszonyhoz csak a kártyavetésen keresztül lehet bejutni.

A gróf Károlyi Sándor-utca 163. számú házában végén van a száztizéves asszony lakása. Alacsony, piszkos üvegyű, rossz kilyincsi kis ajtó. A szobában fojtott bűz, rothadt levegő és nagy, piszkos szegénység. Az egész szoba nem nagyobb, mint egy cella. A falon megsárgult, rossz képek; a sarokban törött kályha, a földes szobán végig krumpli a fal szélén, a falon vöröshagyma, az ágyban pedig felemelkedve a száztizéves asszony.

— Jó napot! — köszön előre, amikor belépek a szobába.

A száztizéves asszony félig fel-emelkedik az ágyában. A száztizéves asszony egyszerű monstrum. Délután öt óra van és ilyenkor már nyugovóra tér a legmatrónból matróna. Nem látszik több ki belőle, az ágyából, mint a két csontig aszott, ráncos karja és a megfeketedett kezei. A fején, mert haja egyáltalában nincs, fehér bőbita fekete csipkekendővel, a homloka is át van kötve, az egész arcából nem látszik egyéb, mint egy beomlott, fogatlan nagy szája a rémes ráncokkal megszakított arca közepén. Halkan, de elég erősen beszél; vizes, kifejezestelen, fáradt, beteg szemével bágyadtan néz körül a szobában. Azután megkérdezi:

— Nézetni tetszik?

Erre nem lehet másképpen válaszolni, csak beleegyezni:

— Igen!

— És ezzel már elő is veszi a kártyáját az ágya mellől. Harminezékéltapos, közönséges, ügyvezetett magyar-helvét kártya, amelynek minden lapja szinte megkérgesedett a piszkoktól.

— Harminez esztendeje használok ezt a kártyát.

Megkezdődik a nagyszerű aktus. A száztizéves asszony egy rongyos, piszkos kendőt húz elő a párna alól; elköti vele a szemét, valami buta hókuszpókusz csinál, aztán maga elé teríti a kendőt. Megkeveri a piszkos kártyát; int, hogy emeljem meg; aztán ő maga három részre osztja, újra összekeveri és megkérdezi:

— Minőt tetszik nézetni. A szerelméről? A házasságról? A boldogságról? Egészségéről? Vagy a pályájáról?

A száztizéves asszony öreg háziasszonya közbeközi:

— A pályájáról?

Levendayné kiosztja a kártyákat négy sorban egymás alá. Azután reszkető szemével kiteszi a zöld királyt és elkezd:

— Ez ön, ez azt jelenti, — és innen kezdve folytatja minden érthető összefüggés nélkül — azt jelenti, hogy lelki szívébe... lelki szívébe a boldogság... levelet kap... egy barna asszony írja... Aztán egy szöke... Ellenségei is vannak... de az nem baj...

Ez így megy háromszor egymásután.

— Elég, köszönöm! — mondom neki, hogy véget vessék a rossz mulatságnak.

— Még nem elég. Összesen kilencszer kell kipróbálni.

Most háromszor egymás fölé rakja a kártyát, aztán háromszor egymásután leteszi a zöld királyt, betakarja kilenc kártyával, hogy megnézze, mi takarja az a bizonyos jóvendőt. Mikor az egész heczeknek vége, szíves köszönettel veszi át ötven vasat, a nagyszerű fáradozás szerény honoráriumát.

A száztizéves asszony, özvegy Levendayné minden kérdés nélkül beszélni kezd és okosan, amennyire egy száztizéves asszónal megvert asszony okos lehet, beszélni kezd:

— Ezerhétéskilenczvennyolcz — 1798 — november hatodikán születtem Komáromban. Öszkor multam el száztizéves vagyok.

Ezeket a borzasztó dolgokat igen nyugodtan és meggondoltan mondja. Azután tovább szövi a maga különös életrajzát.

— 1820-ban, aratáskor volt az esküvőm Komáromban szegény, boldogult férjemmel, Levenday Józseffel, hogy az isten nyugosztalja szegényt. 1846-ban jöttünk Nagykárolyba, a forradalom előtt. Az uram gombkötőmester volt, különben a forradalom alatt huszár volt. Sok harcban vett részt. De izgatott voltam miatta.

Itt könyezni kezdett. Könyezés alatt két könyvespelt kell érteni egy száztizéves asszónál.

— Az egész életemből — folytatja — azokra a dolgokra emlékszem legjobban, amelyek kora gyermekkoromban történtek velem. Emlékszem nagy emberekre is. Pontosan látom magam előtt, amint Petőfi Sándor itt járt Nagykárolyban. Láttam az Arany Szarvasban, ott, ahol megismerkedett Szendrey Juliával, ott, ahol valami emléktáblát is tettek azóta. Különbön nem emlékszem semmiféle nagyobb dolgokra. Inkább, mondom, arra emlékszem vissza és hozzá egészen tisztán, amint kis eszi leány ugráltam, játszottam a komáromi Dunaparton.

Egy lámpa áll az ágy mellett egy széken. Megfeketedett rézből való, furesa, öreg, olajlámpa. A száztizéves asszony meggyújtja:

— Ezt az olajlámpát 1848-ban, a forradalom évében vettem itt Nagykárolyban. Egy pengő forint volt az ára. A Mayernél vettem. Tudom, sokat alkudtam rá.

— Milyen esztendő van most? — kérdezem minden átmenet nélkül.

— 1908! — vágja ki hosszag gondolkodás után.

— És milyen hónap?

— Karácsony hónapja! — válaszolja.

— És hányadika?

Kicsit gondolkodik, kinos erőlködéssel összeszedi gondolatait, aztán így szól:

— Azt bizony nem tudom.

Azután tovább beszél minden kérdés nélkül. Elmondja, hogy 1873-ban meghalt az ura és hogy azóta érzi magát boldogtalannak és az életét egészen üresen maradttnak...

— Volt egy Ödön nevű fiam is, de annak az emléke egészen kimaradt az emlékezetemből. Csak a férjem hiányzik nekem... Amióta százszázötven elmultam, azóta teher az élet. Minden nap azzal kelek fel, hogy estére örökre elnyugszom.

Ezzel a sok beszélgetéstől fáradtan lehanyatlott a száztizéves asszony. Két percz mulva már el is aludt. Szegény, száztizéves asszonyt, csak gyalázatossan kínos teher az élete. Nyolcz korona havnyugdíjért a várostól és a jóslások alamizsnájáért igazán nem érdemes száztizéves élni. Egyáltalában nem érdemes száz évig élni...

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGIBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyzárúsítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphan, Franklin Farmacen és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzékét.

SCRANTON SAVINGS BANK. TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár. Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair Jr. 120 és 122 WYOMING AVENUE, — — — SCRANTON, Pa. Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben. ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIÁNAK LEGREGIBB TAKARÉKPÉNZTÁRA. Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban. Kamatokat januárius 1-én és július elsején fizeti. BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTÓL NYOLCIG NYITVA VAN.

SZABÓ LAJOS postamester CHROME, N. J. ÉS VIDÉKE. EGYEDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ- ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE. Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden reám bízott törvényes ügyeket a legszakszerűbben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást ingyen adok. CZIM: LOUIS SZABÓ, Chrome, N. J.

PRÁGER JÓZSEF. MAGYAR ÜGYVÉD, JOGTANÁCSOS, KÖZJEGYZŐ. Főiroda: 280 BROADWAY, NEW YORK. Fiókiroda: 238 E., 14-1K UTCZA, II-1K emelet, ahol naponta esti hat órától kezdve található. ELVALLAL BARMILY PERES ÜGYET MELYNYOS ÁRAK MELLETT.

LIVIO FŐHADNAGY.

Irta: Pekár Gyula. — Regény két kötetben. —

[Tizenharmadik folytatás.]

De a napok kegyetlen gyorsasággal teltek. Andree, ki álmodozásai és kényeszerelmének kintlódásai közepette...

December 21-én aztán az oltár előtt állott szegény Andree. Az esküvé Bécsben volt s igen fényes vala. Schoenhoffnak minden osztrák, lengyel és magyar rokona előkerült...

Andree némán nézte, hogy öltöztetik fel. Tehetetlenül állott a szoba közepén: mikor aztán azt mondták, hogy menni kell, szorgoskodó aggodalommal...

III.

Ismét Szilveszter este volt a „pokolban” Rodakovsky Liviónál.

A szegény „Ritter-főhadnagy” december folyamán többször volt beteg. Nagy háromszor járt fenn Bécsben november eleje óta — a fiuk jól tudták...

A fiuk fejüket csóválták. Határozottan szereték Liviót, mert példányképe volt a „snoidig” huszártiszteknek. Azonnal a lakására siettek.

— Dummer Kerl, — mormogá utközben Bonbuska, kinek arczsine már kezdett elpártolni vörös hajtókéja színe...

— Hát bizony, — tünődék Esty Pista — jó az, ha az ember szerelmes. De hát nem mindig lehet a pagátot elfogni!

A fiuk feltett sípkával, katonás büszkeséggel dülték szanaszét a Livio „alvilágában”. Dodo azonban behatolt a függönyös alkova s az ágyra ült.

— Szervusz, — mormogá Livio. Megsoványodott, kedvetlen és dühös volt: szinte csunya. Rodakovsky ama betegek közé tartozott, akiknél a betegség rendesen tehetetlen, lappangó dühben nyilvánul.

— No, mi baj? — kérde Dodo felkaczagva. — Rosszul nézsz ki, öreg! Livio csakugyan igen sápadt volt.

— Majd meghaltam Bécsben, — mormogá tompa, mély hangon. — Epeüm-léseim voltak s már a guta környék-zett. Erzem, hogy ha arra a szörnyete-gre...

— Na, na, sei ruhig lieber Freund, — mondá Dodo s hirtelen lefogta a Livio balkezét. De már késő volt, a főhadnagy szeméi kinyultak, — izmos karjával sátni haragban lödítötte az egész orvosság asztalkát a falhoz.

— Kutyamosó! Forintos! Wo ist den der Hund? Eredj be rögtön... marsch hinein!

Livio lassankint megnyugodott, vagyis helyesebben: elszomorodott. — Egy cigarettát, Dodo... nos, hát érzem, barátom, hogy ha erre a... Lolára még egyszer megharagszom, hát megüt a guta.

— Nagy, sötétzöld szeméi rémesen meredek Dodora. — De hát mit csinált, beszélj hát! — nógatta a kutató természetű főhadnagy, ki Liviót, mint valami különös esetet figyelte meg.

A nagy, sötétzöld szemek haragja mintegy méregesebben faesarodott ki abban a nagy könyvében, mely lepergett az arczán. S a szegény Ritter-főhadnagy nem beszélhetett tovább: hányási roham vett erőt rajta.

— Schyarcz, Schwarz, gyere be! — kiáltá Dodo. — Iszonyu vér van ebben az emberben! — gondola aztán, mikor bement a fiukhoz, kik unalmukban már piket-rozni kezdettek.

Hát bizony Livio soha se tudott volna olyan őszinte lenni, hogy azt az esetet elmesélje. Rodakovsky, mint minden telivér, igaz nöhódító, tán soha sem volt a szó közönséges értelmében vére szerelmes.

— Epeüm-léseim vannak és lehetek már ott fent Bécsben, — szörnyen felindulhatott valamin... — magyarázá később a kántinban a doktor Dodonak, — amilyen véres ember ez a Rodakovsky, még egyszer megüti a guta dühében...

A fiuk fejüket csóválták. Határozottan szereték Liviót, mert példányképe volt a „snoidig” huszártiszteknek. Azonnal a lakására siettek.

— Dummer Kerl, — mormogá utközben Bonbuska, kinek arczsine már kezdett elpártolni vörös hajtókéja színe...

— Hát aztán mi hasznod van belőle? — kérde gunyosan mosolyogva Dodo. — A földön mégis csak a nagy szerelem az egyedüli igaz boldogság...

— És mind a ketten mélyen megvetették azokat a szegény „szerelmi gyomor-bajos” embereket, akik oly kevésbé idealisták s oly kevésbé képesek a nő káprázatos eszményi fogalmát átérteni, hogy — egy egész álló életen át egy baraczkból meg tudnak élni.

S ime Livióval, aki életében már sok baraczkot megevett, most az egyszer megesett az, hogy egy gyönyörű nagy [de már kissé pöndrös], — mondotta volna a rossznyelvű Radern Gida] baraczkot akart leszakítani s a lehajlított gally magasra visszazállt: nem érhet-e el... És sehogysem érhet-e el. Valami nem sikerült az örökös sikerhez szokott hódítónak — s ez betegge tette.

Livio nem hiába hasonlította a nőket mindig a lovakhoz, melyeket tényleg majd egy rangba helyezett velük: Lolával való kudarcza után úgy érezte magát, mintha a lovagló iskolában egy sátni tüzes remonda, melylyet már vagy négy órája vesződtött, végre is a helyébe, hogy beadta volna a derekát, kegyetlenül levetette volna magáról. Most ott fetrengett a porondon: egészen össze-zuzta magát; igaz, hogy a paripát is véresre sarkanyuzta, de még se tudta megfékezni. „Végre nem pariozott nekem vaalki...” — mormá még mindig betegem ágyában. És hiúsága volt vérg sérte és a sértett hiúságból — a Dodo filozófiája szerint — minden lehet, még szerelem is.

Hát az volt igaz a dologban, hogy Livio addig játszott Lolával, míg a játék valami komoly kétségbeesésbe ment át nála. Május óta, ha három hétig nem látta az ördögös énekesnőt, valahogy rosszul érezte magát. És mennél kevésbé pariozott neki Lola, természetesen anél jobban szerette volna tökéletesen lenyűgözni őt. Livio, ki a nőknél rendesen csak a „meg”-hódítást tüzte ki ezéül, és sohasem ért rá arra, hogy tartósabb hűségére is vágyakozzék, most az egyszer azon kapta magát rajta, hogy ezt a démonj teremtést meg szeretné tartani. Önmagán legjobban érezte, hogy ez hanyatlás nála s esetleg donjuáni egyéniségének halálára: a szerelme fog vezetni... de hát Rodakovsky Livio nem szeretett gondolkodni s mostanában mindemekefelett dacos és dühös volt.

Az ezredes bizalmasan már kétszer is leszádta, amiért a századát olyan gyakran otthagya, — sőt utóbb azzal fenyegette, hogy elveszi a kommandót tőle, melylyel a még mindig maródi Mord [von Loewenmord] kapitány helyetteseképpen főhadnagyn létre kitüntette. De Livióra mindez nem hatott; csak továbbra is járt fel Bécsbe.

November elején aztán csakugyan elvették a kommandót tőle: Marossy lett a hasa-südi század parancsnoka. Rodakovsky valóságilag megőrült mellőzetésének: Marossy jó barátja volt; — most hát még többet járhatott fel Lolához Bésbebe...

Lola viselete október óta kétséges kezdett lenni: utóbb pedig, mikor észrevette a Livio szerelmes indulatát, tényleg kissé elhidegetett tőle a démoni teremfés. Folytonosan veszekedtek... Mikor aztán kibékültek, Lola gyakran egész nyíltan megmondta Rodakovsky-nak: „ha szeretsz, ne mutasd nekem, hogy szeretsz, mert akkor vége lesz közöttünk mindennek... Látod, én hogy szeretlek, amíg te csakugy felvállról szerettél engem! Most, hogy tudom, hogy az enyém vagy, érzem... más után nézek... Azért hát vigyázz, édes Livikém!...”

Lola estéknél mindig fellépett a Ronacherben. Egyszerre szörnyen divatba jött, — az ő kocsija, az ő ruhái voltak a legszebbek s a legnagyobb urak jártak utána. S mióta egy cseh herceg s egy osztrák gróf megverekedtek érte, — tényleg megverekedtek érte — azóta ő volt a mulató Bécs királynője. A plakátok úgy hirdették,

hogy „Lola” [öles betűkkel], alatta: „a fekete démon” [„The black Demon”] s még ezalatt vörös betűkkel: „a szerelm királynője”. Livio azok alatt a napok alatt, melyeket Bécsben töltött, mindig a nyomában volt, de hát persze akkor, mikor nem lehetett Bécsben, nem ellenőrizhette. Feltékeny lett rá az örülség; a legfurfangosabb módokon lesette meg... De nem hitt senkinek.

[Folytatása következik.]

OLVASÓINKHOZ!

Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, akik az előfizetéssel hálalelekben vannak, hogy ezt a hátralékot HÁTRALÉKALANUL beküldeni szíveskedjenek. A postátörvények értelmében további halasztást nem adhatunk s így, amennyiben a hátralékosok e felhívásnak eleget nem tesznek, czimükre a lapot tovább nem küldhetjük.

Minden pénzküldeményt így czimzendő: Bevándorló, 327 East 13 street, New York.

„A BEVÁNDORLÓ” kiadóhivatala.

Ha nem beszél angolul

és ha akarja tudni, akkor küldje be a nevét és pontos czimét

Mandel Emőnek

6 majd felvilágosítást fog küldeni, hogyan lehet megtanulni három hónap alatt. — Tandíj 2 dollár havonta. 61 AVENUE A. — NEW YORK, N. Y.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyrusítók egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

Dr. Wm. Julian FOGORVOS

186 S. BROAD STREET, TRENTON, N. J.

Található é. e. 9-től este 8 óráig. Forduljon bizalommal Dr. Julianhoz. Gondos fogműtétekért jóállást vállal. Interstate Phone 1024.

A NAP

A magyar utazás iránti szociális, Magyarországra leggyorsabb és legelőnyösebb napilapja. Felelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai főmunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal. A NAP a 48-as eszmeny leghibebb katonája s a 67-es politika legkérlelhetlenebb üldözője. A NAP nemcsak a legkötönyebb lap, de a LEGOLCSÓBB IS. Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.00 Félévre \$2.50. Negyedévre \$1.25. Mutatványzámat készséggel küld: A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Róck Szállás-ú. 9. sz.

HUNFALVY HUGÓ

Hites ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

RIZSÁK JÁNOS

passaici pénzküldő budapesti irodája VII. KIRALY-UTCA 103 szám alatt van. Irodavezető: RIZSÁK MIHALY.

Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto. THE YOUGH NATIONAL BANK of CONNELSVILLE, Pa.

Ez a nemzeti bank minden betét után 4 százalékot fizet. A connelsvillei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánljuk.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PENZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-lazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. MINDENMÉRT közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultuati hitelesítetnek. Jogi, katonai és teleknyvi ügyekben pontossággal járok el. REAM BIZCOT ÜGYEKBE Pontosan és lelkiismeretesen járok el. AZ UTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKISEREM a hajóhoz. UTÁGIAZTÁST, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok.

FIKÜZLETEK:

ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM.

KNAUTH, NACHOD és KÜHNE, 15 William street, New York.

KISS EMIL, 104 Second Ave, New York. Tíz év óta fennáll.

NEMETH JÁNOS, 457 Washington street, New York.

ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapított 1879-ben.

Pénzküldések és hajójegyrusítás. Fiókirodák: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 143 Federal street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHAZA, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztonságos eszköz. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesít. Bankárok, hajójegy- és vasuti, ügyvédi- és közjegyzői iroda. Kölcsonkönyvtár.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.

B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra.

Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részbe olesón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalon az 6-hazába sehol olesőbban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville.

Alapítóke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresémi \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

ROTH JÓZSEF és FIAI, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületben, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.

Pénzküldés az 6-hazába gyorsan, pontosan s legolesőbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árral mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzultuati hitelesítést beszerzik. Czím: Jos. Roth and Sons.

HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hittelrészlet, Duquesne.

Alapítóke és föléleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankháza az egyik s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényes magyarok. Fizet két százalékot csekk számlára, 4 százalékot betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda.

KLEIN JAKAB, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójegyrusító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja házi ügyeknek elintézését.

KAIL G. ÁRPAD, Uniontown, Pa.

Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg.

Összes tőke \$450,000.00. Bankbetétek elfogad. Pénzküldés és hajójegyrusítás.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave.

Tőke 100,000 dollár. Föléleg 500,000 dollár. Eszakkelet-Pennsylvania legregibb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM.

PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave, Cleveland, O.

Államilag engedélyezett hajójegy-, pénzküldés és közjegyzői iroda.

PERCEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cleveland.

MOSKOVITZ J. D., 1441 W. Dakota st., Dayton.

Közjegyzői iroda. A hajótársaságok törvényes ügynöke. Pénzküldés a világ minden részébe jóállás mellett, olesón és gyorsan.

WISCONSIN ÁLLAM.

MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha.

Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.

RIZSÁK JÁNOS, 128 Second street, Passaic.

Pénzküldés és hajójegyek. Bármilyen okiratokat elkészít.

JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha.

Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

WÁRADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton.

Pénzküldés és hajójegyiroda. Házak, telkek vétele és eladása.

Charles R. Kear Harry F. Potter elnök pénztáros

ELSŐ NEMZETI BANK

FIRST NATIONAL BANK

MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuylkill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alapítóke \$50,000.00

Tartalékalap és szét nem osztott nyeresémi 75,000.00

Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.

Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

